

Naročnina

za državo SHS:

na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:

mesečno Din 30

Sobotna izdaja:

celoletno

v Jugoslaviji Din 40

v inozemstvu 60

SLOVENEK

Cene inseratov:Enostolpna petlitna vrsta
mali oglasi po Din 1.50 in
Din 2.—, večji oglasi nad
45 mm višine po Din 2.50,
veliki po Din 3.— in 4.—,
oglas v uredniškem delu
vrstica po Din 6.—.

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izveniši
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj.
Pošilnica plačana v gotovini.Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi
se ne vračajo; nevrnirana pisma se ne spre-
jemajo. Uredništva telefon 50, upravnništva 328.**Političen list za slovenski narod.**Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Cekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.549 (za inserate) Sara-
jevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.**Glavni krivec.**

Zgodovina slovenskega naroda nam priča, da naš narod ni revolucionaren. Avtoriteta, spoštovanje pred oblastjo je v našem ljudstvu bilo globoko vkoreninjeno. Poznamo le redke vzglede v zgodovini, ko se je ta narod dvignil na revolucijo ob času takozvanih kmečkih puntov. To je bil čas krvavega boja za socialno osvoboditev kmečkega stanu, najbolj krvava revolucija, ki jo je kdaj v zgodovini doživel naš narod. Vse drugo, kar je svet nazival revolucijo, pa je šlo mimo našega ljudstva. Celo ona znamenita revolucija l. 1848 se je v Ljubljano le prismehljala in je zopet odšla, ne da bi bila zahtevala kaj žrtve. V času narodne probuje in narodnih bojov je sicer našim ljudem vzkripela kri, prišlo je tupačam do malih spopadov, toda navadno se je boj bil vedno v okviru strogo legalnih sredstev. In če legalna, postavna sredstva niso zadostovala, se je naše ljudstvo poslužilo tihega odpora, ki je dostikrat spraval nasprotnike na kolena. Vedno pa zasledujemo skozi vso dobo najhujših bojov v našem ljudstvu rdečo nit: zakonitost, avtoriteta, spoštovanje oblasti.

Te svoje lastnosti je slovensko ljudstvo preneslo v svojo novo državo. To je dragoceno imetje, ki ga je državna oblast dolžna čuvati in negovati. Kajti ta dragocenost je najtrdnější steber države in najboljše garancija državnega napredka. Ta lastnost sama bi zadostovala, da tvori trden temelj naši valuti in kreditu v zunanjem svetu.

To se zgodilo se je, da so oblastniki začeli priti na našem ljudstvu, zanašajoč se ravno na to dragoceno državotvorno silo v našem ljudstvu. Pri nas je vladal tak lep mir in red, kakor ne kmalu kje drugod v naši državi. Ampak prišli so ljudje, ki so ta red in mir frivolno motili. Zgodilo se je to pod firmo državotvornosti v čisto strankarske namene. Oborožena organizacija Žerjavove Orjune je začela hoditi okrog po deželi, streljala ljudi, zažigala hiše, pretepala politične nasprotnike in grozila celo državnim organom samim. Ljudstvo je pričakovalo tiho in mirno, da bo sedaj zakonitost oblast klicala na odgovor morilce in napadalce. Ljudstvo, ki sicer z razmerami ni bilo zadovoljno, je vendar imelo tisto po dedovanju sveto zaupanje v oblast in je čakalo. Toda nasilja so se nadaljevala. Trboveljski morilci še danes niso pod ključem, grožnje in nasilstva pa so rasla. Tedaj se je vzbudil v našem ljudstvu tih, a strašen odpor proti vsem, ki so sokrivi teh orjunskih nasilij. Danes ta tih odpor čutijo vsi tisti pristaši Žerjavove demokratske stranke, ki so se prej eksponirali. Danes ti Žerjavovi pristaši kolnejo svojega voditelja, ki je s svojo nesrečno in grešno igro nje pripravil v tak obupen položaj. Voditelj Žerjav pa misli, da bo ta odpor stlil z novim hujskanjem. »Jutro« in »Narod« vsak dan napadeta ljubljanskega škofa, tiskarno, vse, kar ni demokratsko, grozita na vse strani, a odpor se širi in narašča. Konfiskacije ne zaležejo nič. Prepovedani shodi odpor še povečujejo. Nastalo je nemogoče stanje.

To je sedaj uvidela tudi osrednja vlada v Belgradu, ki je izdala ukaz, da se morajo konfiskacije ustaviti, da se shodi ne smejo prepovedovati in da je treba proti Orjunašem, ki so zakrivali kak zločin postopati z vso silo zakona. In zgodilo se je večeraj celo, da je deželno sodišče razveljavilo od istega sodišča sklenjeno konfiskacijo »Slovenca«. To seveda dr. Žerjavu ni ljubo. On bi menda rad videl, da bi se slovensko ljudstvo kopalo v lastni krvi. V četrtek se je odpeljal v Belgrad posredovati in reševati svojo politiko. Dvomimo, če se mu bo posrečilo dobiti dovoljenje, nadaljevati svojo dosedanje nasilno prakso. Naj doseže kar hoče. Slovenskega ljudstva ne bo uklonil nihče, najmanj pa s silo!

Nam pa je v veliko zadoščenje, da moramo ugotoviti dejstvo, kako na vseh straneh priznavajo neuspeh nasilnega režima. Od 1. junija je preteklo komaj nekaj tednov in ta nasilni režim je skrahal.

To je veselo dejstvo. Ampak žalostno je, da je pri tem trpela neizmerno škoda tista dragocena lastnost, ki jo je naš narod prinesel seboj v svojo državo. To je škoda za državo samo. Kdor je to škodo povzročil, ta je zločinec nad našim ljudstvom in državo. Ta glavni krivec te dni bega po

Belgradu, hoče rešiti sebe in svojo Orjuno. Ne pomisli na škodo, ki jo trpe njegovi lastni pristaši, ne pomisli na škodo, ki jo trpi država, on hoče rešiti sebe in Orjuno. On je več ko narod, on je več ko država!

Mi pa vemo, da je ta glavni krivec med svojim lastnim narodom že zaznamovan in obsojen. Za slovenski narod je Žerjav —

bil. On je politični mrlič med živim in poštenim slovenskim ljudstvom. In vemo tudi, da bo s svojo žalostno gardo obsojen tudi od tiste državne oblasti, katere avtoriteto je Orjuna na njegovo povelje tako tepala. Ako zakoni še kaj veljajo: Žerjav s svojo Orjuno mora odgovor dati pred sodiščem! On je glavni krivec!

Pred demisijo sedanje vlade.**PAŠIĆ PODA DEMISIJO V PONEDELJEK. — KOMBINACIJE O NOVI VLADI — PRIBIČEVIĆ BO VRZEN S KROVA.**

Belgrad, 11. julija. (Izv.) S kraljevim prihodom je usoda vlade zapečaten. Pašić sicer danes še ni zaprosil za avdijenco, pač pa bo to storil v ponedeljek, ko se bo kralj vrnil, in bo podal ostavko. O tem je danes Pašić obvestil ministrski svet na posebni današnji seji. Tu je skušal Pribičević ponovno omajati radikalni sklep, naj se poda demisija. Vendar ni uspel. Smatra se, da je situacija v toliko razčiščena, da je možna parlamentarna rešitev in sicer predstavlja tako rešitev vlada, ki bo močna in se bo borila proti korupciji in nasilju. Z ozirom na tako parlamentarno rešitev se govori o raznih kombinacijah. Radikali še vedno največ govorijo o koaliciji med radikali in Jugoslovanskim klubom. Taka rešitev, da bi bila najboljša. S Pribičevićem ne računa niti radikalna stranka niti opozicija.

Intrige režima proti opoziciji.

Belgrad, 11. jul. (Izv.) Poslancem, ki so danes vsled raznih zadev posetili notranjega ministra dr. Srškića, je ta pokazal dokumente naših policijskih organov v Avstriji, ki govore, da je Radić postal komunistični propagandist na Balkanu. Na vprašanje, ali minister to veruje, je izjavil: »Ta poročila so prišla od našega agenta Bankovića na Dunaju in mi jih moramo

dobro porabiti v sedanji krizi.« Opozicionalni poslanci, ki se mude v Belgradu, so vsled teh vesti in pisanja Pribičevićevih listov, da ima opozicija zvezo s komunisti, konstatirali, da bo v sedanji krizi vladna manjšina operirala s komunisti. V to svrhu so podvzeli vse potrebne korake, da bodo merodajni faktorji prav obveščeni. Znani so slučaj, da so pri zadnjih občinskih volitvah v Sloveniji šli radikali in demokratje skupaj s komunisti v boj proti SLS. Zabeležiti je treba tudi dejstvo, da podpirata Pašić in Pribičević tudi g. Obova, ki je ravno odpotoval v Rusijo, da dobi pomoč za akcijo proti Cankovu. Tudi niso pozabljene zveze Pribičevićeve stranke s komunisti na Hrvaškem. Po želji vlade je minister Srškić predložil Bankovićevo poročilo kralju.

Kralj v Belgradu.

Belgrad, 11. julija. (Izv.) Danes zjutraj ob 9. uri se je pripeljal v Belgrad kralj Aleksander. Na kolodvoru ga je pričakovalo dvorno osobje in minister notranjih del. Kralj ni tekot dneva sprejel nobenih obiskov razen notranjega ministra Srškića, ki ga je vlada delegirala, da poroča o vseh zadnjih težkih slučajih v notranji politiki. Zvečer se je kralj odpeljal v Topolo.

Žerjav se pere.**RADIKALI DELAJO ŽERJAVA ODGOVORNEGA ZA RAZBOJNISTVA V SLOVENIJI. — DR. RAVNIHARJEVO POROČILO O ŽERJAVOVH METODAH V SLOVENIJI. — ŽERJAVOVE LAŽI V »REČI«.**

Belgrad, 11. julija. (Izv.) Žerjavu se skrajno slabo godi, ker njegovi cekini že smrdijo kot še niso nikdar. Razna razbojništva v Sloveniji pripisujejo tukajšnji merodajni krogi moralno Žerjavu. Radikali so ogorčeni nad prakso, ki jo je uvedel Žerjav v Sloveniji. Izjavljajo, da jim je to poostrenje položaja, ki je posledica Žerjavovih metod, mnogo škodilo, zlasti zdaj, ko se trudijo za volivni mandat. Vsled tega so metode Agro-Merkurja v Sloveniji prinesle le škodo in je treba hitro poučiti Žerjava, kako naj se obnaša. Zahtevajo predvsem, da se Žerjav izloči iz javnega življenja. K temu splošno-radikalnemu mišljenju je največ pripomoglo objektivno dr. Ravniharjevo poročilo o sokrivdi Žerjava in zlasti Orjune na zadnjih dogodkih.

Nesramne laži Žerjava.

Belgrad, 11. julija. (Izv.) Današnja »Reč« prinaša sledeče Žerjavovo pismo: »Dr. Korošec pravi po Belgradu, da vlada v Sloveniji izjemno stanje. To so le bajke g. Korošca. Vlada je po trboveljskih zločinih, kjer so bili ubiti trije nacionalisti, prepovedala shode radi diskusije o trboveljskih dogodkih. S tem so bili najbolj udarjeni nacionalistični shodi. Sicer so pa vsi shodi dovoljeni in se vrše. Da je politična morala na podlagi § 138 ustave prepovedati neke številke »Slovenca«, kar je potrdilo tudi neodvisno (!) sodišče, ni to izjemno stanje, ampak pobijanje zločina. G. Korošec naj raje izvoli svojemu časopisu odrediti drugačen ton pisanja, posebno naj opusti mržnjo proti državi kot celoti, pa bodo automatično prenehale vse težkoče v Sloveniji. V Sloveniji obstoja popoln red. Če se pa ob nedeljah na izletih in zabavah izvrše kaki mali incidenti, ni to nič novega in je treba konstatirati, da jih izživljajo klerikalci. Zahtevamo, da se vsakega kaznuje brez razlike, ki se nepristojno ponaša. Vse, kar pravi Korošec o terorju, so bajke, s katerimi

škoduje ožji domovini. Mi le želimo, da čim več naših bratov pride v naše lepe kraje, kjer se bodo prepričali, da je neresnica, kar trdi g. Korošec.

V tukajšnjih merodajnih krogih je to Žerjavovo pismo vzbudilo ravno nasprotni učinek, nego je pričakoval Žerjav, ker so dejstva oficijelno dobro znana. Znano je, da je v Trbovljah izzvala krvave dogodke Orjuna, da je te dogodke potreboval Žerjav, da se začne fašistovska terorizacija opozicionalnih elementov, znano je, od koga je Domenico dobil navodilo za konfiskacije, znano je, da so tudi drugi krvavi incidenti bili izzvali od Žerjavove lajbgarde po njegovih navodilih, znano je, da je Žerjav storil vse, da bi oblast in justica ne hodili svojo pot po zakonu. Smatra se za veliko predrznost, da Žerjav umor, po žig in ustavljanje vlakov imenuje »navadne incidente v Sloveniji«, s čimer hoče našo deželo oblatiti kot kraj, kjer so razbojništva vsakodneva prikazen, dočim je znano, da so se začela šele pod Žerjavom. Res pa je, žalibog, da se tukajšnji krogi bojijo odslej prihajati v Slovenijo, ker sma-

trajo, da niso po vlakih in letoviščih, kjer divja Žerjavova Orjuna, varni življenja. To je tudi eden izmed vzrokov, da je Žerjav poslal »Reči« svoje lažljivo pismo, ker se mu po pravici očita, da je s svojim terorjem oškodoval Slovenijo na letoviščnem prometu za mnoge milijone!

Pribičevićevci delijo orožje

Belgrad, 11. julija. (Izv.) Iz Like in obmejnih krajev Bosne so prišle pritožbe, da se tam deli zadnje čase velike množine orožja med Pribičevićeve pristaše. Razdelilo se je kakih 18.000 pušk v Liki in v obmejnih bosanskih krajih pa 30.000. Druge stranke vprašujejo za informacije, zakaj se je orožje razdelilo le med pristaše ene stranke.

VELIKANSKI SHOD SAMOSTALNIH DEMOKRATOV V BELGRADU.

Prejeli smo sledeče: Z ozirom na notico v izredni izdaji Vašega lista od 5. julija 1924. z napisom: Velikanski shod samostojnih demokratov v Belgradu, izvolite v smislu § 19. tisk. zakona najkasneje v drugi številki Vašega lista po prejemu tega pisma, pod istim napisom in na istem mestu priobčiti sledeči popravek: Ni res, da sem bil navzoč na javnem shodu v gostilni Triglav v Belgradu, res pa je, da mi o takem shodu Sam. Dem. Stranke ni ničesar znano. Ni res, da sem moral vsled znane afere z ameriškimi izseljenci zapustiti državno službo, res pa je, da sem brez vsake zveze z kako afero šel v pokoj na lastno prošnjo, kako je to razvidno iz Br. 29385 od 6. 10. 1922 Min. Soc. Pol. objavljeno v Službenih Novinah. — Belgrad, 9. julija 1924. — Dr. Andra Drušković.

Borzna poročila.

11. julija 1924.

ZAGREBSKA BORZA.

Na deviznem in valutnem trgu je bilo danes zelo malo prometa. Tendenca rezervirana. Po borzi so bili tečaji nekoliko neizpremenjeni. V Curihu je ostal kurz dinarju neizpremenjen. — Na efektivnem trgu promet minimalen.

Devize in valute.

(V oklepaju tečaji z dne 10. julija.)

Dunaj 0.1204—0.1224 (0.1204—0.1224), Italija 3.636—3.665 (3.631—3.661), London 371.50—374.50 (370.73 do 373.73), Newyork 85.20—86.20 (85.40—86.40), Pariz 4.325 do 4.375 (4.349—4.399), Praga 2.5175—2.5475 (2.509—2.539), Curih 15.40—15.50 (15.30 do 15.40), efekt. dolarji 84.125—85.125 (84.25 do 85.25).

Vrednostni papirji.

Hrvatska Eskomptna banka, Zagreb 126 do 127, Hrv. slav. zem. hipotekarna banka, Zagreb 65—65.50, Jugoslovanska banka, Zagreb 116, Ljubljanska Kreditna banka, Ljubljana 220—250, Prva hrvatska štedionica, Zagreb 915, Slavenska banka, Zagreb 110—115, Dioničko društvo za eksploatacijo drva, Zagreb 117.50—121, Hrv. slav. d. d. za ind. šecera, Zagreb 1050, Narodna šumska industrija Zagreb 80—85, Našica 90, Guttman 780 do 790, Slavonija 97, Trboveljska premogokopna družba, Ljubljana 525, 7 odstot. inv. posojilo 65.50—68, Vojna odškodnina 121—123.

CURIŠKA BORZA.

(V oklepaju tečaji z dne 10. julija.)

• Belgrad 6.55 (6.55), Berlin 1.32 (1.33), Budimpešta 0.0065 (0.0069), Bukarešta 2.30 (2.25), Italija 23.57 (23.60), London 24.06 (24.08), Newyork 552.10 (555), Pariz 28.25 (28.75), Praga 16.27 (16.35), Dunaj 0.00785 (0.0079), Sofija 4.05 (4.10).

DUNAJSKA BORZA.

Dunaj, 11. julija. (Izv.) Devize: Belgrad 827.50—831.50, Budimpešta 0.845—0.865, Kodan 11.280—11.320, London 309.200—310.200, Milan 3034—3046, Newyork 70.935—71.185, Pariz 3627—3643, Varšava 13.550—13.650. — Valute: dolarji 70.460—70.860, angleški funt 307.400—309.000, franc. frank 3605—3635, li-ra 3045—3065, dinar 827—833, češkoslovaška krona 2077—2093.

PRAŠKA BORZA.

Praga, 11. julija. (Izv.) — Devize: Lira 145.35, Zagreb 40.12, Pariz 174.25, London 147.80, Newyork 34.

Blamirani gospod Domenico.

Belgrad, 11. jul. (Izv.) Danes se je v vladnih in parlamentarnih krogih govorilo o poročilu v četrtkovni »Slovenec« števili, ki glede prizivne obravnave radi objavljenih vprašanj Jugoslovanskega kluba. Ministri, katerim so pokazali poročilo, so se smejali rekoč: »Tako delajo le Slovenci; vsi sodniki in državni pravdniki so Slovenci, med njimi ni nobenega Srba.« Neki minister je še pristavil smejoč se: »Preden gremo, bo treba še gospodu Domenicu podeliti en orden.« Neki navzoči opozicionalni poslanec je dodal: »Po avstrijski!«

V parlamentarnih krogih so se mnogo komentirala neka mesta v govoru državnega pravdnika, predvsem obrazložba sodbe. Nekateri poslanci so se spraševali, kako je mogel državni pravdnik označiti objavljena dejstva kot napačna, ko še niso bila sub judice.

Pripoveduje se tudi o instrukcijah, ki jih je dobil g. Domenico od justičnega ministra glede Orjune. Radikalni poslanci, ki smo jim pokazali »Slovenca« od četrtka, so izjavili: »Bog nam daj mnogo takih »protidržavnih« elementov, kakor jih označuje vaš državni pravdnik. Lahko nam tedaj!« Tako se je zdaj ta akcija Žerjavovcev, ki so hoteli našo stranko kompromitirati v javnosti, izjalovila in povzročila ravno nasproten uspeh; ravno tako je zdaj tudi belgrajska javnost dobro obveščena glede občinskih volitev v Sloveniji, ki so kljub »jaki roki« prinesle dokaz o ogromnem napredovanju SLS.

Konferenca Male antante.

Praga, 11. julija. (Izv.) Danes se sestanejo v Pragi zastopniki Male antante na svojo vsakoletno konferenco. Pretresali bodo predvsem mednarodni položaj, razmerje držav male antante do sosednih držav, zlasti vprašanje finančne obnove Avstrije in Ogrske, dalje stališče male antante do londonske konference in reparacijskega vprašanja.

Sporazum med Anglijo in Francijo.

Bruselj, 11. julija. (Izv.) Vnanji minister Hymans je v parlamentu izrazil svoje zadovoljstvo nad doseženim sporazumom med Anglijo in Francijo. Izjavil je dalje, da je varnost Belgije zajamčena.

Atene, 11. julija. (Izv.) Danes sta obiskala vnanjega ministra angleški in francoski zastopnik in mu izročila vabilo na londonsko konferenco. Minister je izrekel svoje zadovoljstvo nad doseženim sporazumom med obema velesilama in označil grškega poslanika v Londonu kot zastopnika Grčije na londonski konferenci.

ZAUPNICA HERRIOTU.

Pariz, 11. julija. (Izv.) Senat je z 246 proti 18 glasovom izrekel Herriotu zaupnico.

PROTI VOJAŠKIM POGODEAM.

London, 11. julija. (Izv.) V spodnji zbornici je izjavil Mac Donald, da je angleška vlada dala Franciji razumeti, da ne misli na obnovo kakšnih vojaških konvencij v zaščito Francije, ampak da si bo prizadevala najti druga ravno tako uspešna sredstva v varstvo Francije.

MAC DONALDOVA POJASNILA.

London, 11. julija. (Izv.) Na vprašanje Baldwinovo o vzroku Mac Donaldovega potovanja v Pariz je odgovoril Mac Donald, da so se bila pokazala nesoglasja, ki jih je bilo treba za vsako ceno poravnati. Položaj je bil zelo kritičen in je bila

konferenca resno ogrožena. Danes vse težave še niso odstranjene in bo treba še mnogo dela, zlasti od strani zakladnega urada in finančnikov, on pa vendar upa na uspeh.

NEPOMIRLJIVI POINCARE.

Pariz, 11. jul. (Izv.) V senatu je imel Poincaré velik govor, v katerem je kritiziral dosedanje politiko Herriotovo. V svojem govoru se je pokazal kot nepomirljivega nasprotnika Nemčije. On se ne protivi izvedbi Dawesovega reparacijskega načrta, ki ga smatra za boljšega kot so bili predlogi Bonar Law-a, zahteva pa, da si Francija pridržijo pravico sankcij, če se Nemčija zopet ne bi pokorila.

KONFERENCO V LONDONU.

London, 11. julija. (Izv.) Konferenca se prične v sredo 16. t. m. ob 11. uri.

PAMETNA VLADA.

Pariz, 11. julija. (Izv.) Prejšnji vojni minister Maginot je tik pred svojim odstopom pozval rekrute na 28-dnevno orožno vajo. To naredbo je sedanja levičarska vlada preklicala, ker je mnenja, da je hotela prejšnja vlada vprizoriti vojaški puč.

Italijanski ministrski svet.

Rim, 11. julija. V sredo se je nadaljevala seja ministrskega sveta. Ministrski predsednik Mussolini je označil smeri, v katerih se izdela ukaz o delokrogu državnih podtajnikov. Posled državni podtajniki ne bodo smeli imeti lastnih pisarn izven ministrstva. Vsak državni podtajnik bo imel po enega tajnika, arhivarja in stroje-pisca. Finančni minister De Stefani je poročal, da bodo sklepni računi poslovnega leta še ugodnejši nego je pričakoval; zato se zniža davek na dohodke kolonov od 10 na 5 odstotkov. V trgovini z živino se bo plačeval samo davek v izmeri 1 odstotka, ki se bo plačal ob dospetju živine v klavnico; uvoz in vse drugo je davka prosto. — Na kvarnersko pokrajino z Reko se raztegnejo zakoni o odstopu in zastavi plač ter vojaški zakoni. Za javna dela v tej pokrajini se odobri kredit 9 milijonov lir.

NOVA ZASLIŠANJA V MATTEOTTIJEVI PREISKAVI.

Rim, 11. julija. Te dni je bil o Matteottijevem umoru zaslišan general De Bono. Listi so pisali, da je bil v isti stvari zaslišan tudi bivši podtajnik ministrskega predsedstva Acerbo, kar se pa sedaj demantira. Tako De Bono kakor Acerbo sta proti več listom vložila tožbo, ker so ju spravljali v zvezo z Matteottijevim umorom.

NEMCI V SOVJETSKI RUSIJI.

Moskva, 11. julija. (Izv.) Ukrajinski centralni sovjet je predlagal, naj se za nemške kolonije v Jekaterinoslavu, ob Donecu in pri Odesi ustanove posebni upravni okraji. Centralna sovjetska vlada je predlagano samoupravo za nemške kolonije dovolila.

BOLGARSKA VLADA DEMENTIRA.

Sofija, 11. julija. (Izv.) Bolgarska vlada uradno dementira vse vesti o vpadih bolgarskih čet na ozemlja sosednih držav. Temu nasproti pa ugotavlja grška vlada, da so člani tajnih bolgarskih organizacij napadli v Burgasu grški konzulat in grško prebivalstvo preganjali.

GOSPODARSKA OBNOVA OGRSKE.

Budimpešta, 11. julija. (Izv.) Finančna sanacijska akcija in ustaljenje valute že kaže svoje dobre posledice. Po celem

Ogrskem imajo denarni zavodi in akcijske družbe svoje občne zборе, da se prilagode novemu položaju.

INVALIDSKI DAVEK NA OGRSKEM.

Budimpešta, 11. julija. (Izv.) Na Ogrskem bodo uvedli nove vrste invalidski davek. Kolikor bolj daleč od prve linije je bil kdo v svetovni vojni, toliko več novega davka bo moral plačati.

POLET OKOLI SVETA.

Carigrad, 11. julija. (Izv.) Ameriški letalci so na potu okoli sveta danes pristali na letališču San Stefano. Jutri bodo odleteli v Bukarešto. Upajo, da bodo 14. t. m. prišli v Pariz.

VELIK POŽAR V MESSINI.

Messina, 11. julija. (Izv.) Včeraj je začelo nenadoma goreti šolsko poslopje. Ogenj se je z veliko brzino širil. Najprej je začela goreti karmelitska cerkev, nato pa še gimnazijsko poslopje. Požar je uničil tudi okoli 100 lesenih hiš. Po napor-nem delu so ognjegasci požar končno omejili.

Messina, 11. julija. (Izv.) (Izv.) Pri gašenju velikega požara je ponesrečilo 30 ognjegascev, ki so bolj ali manj ranjeni. Okoli 1500 oseb je brez strehe.

Mesina, 11. julija. (Izv.) Požar se je vsled viharja silno hitro razširil, posebno ker so bile vse stavbe zasile in lesene. Pogorelo je 250 lesenih barak.

Dr. Joža Glonar:

Angleški glasovi.

Nova številka »The slavic review«, s katero je ta ugledna revija otvorila svoj tretji letnik, prinaša po stari navadi tudi marsikaj, kar zadene nas in pa našo državo. Bogati izberi prevodov, pesniških in prozaičnih, ki so tokrat postavljeni na prvo mesto in skušajo anglosakemu svetu pokazati lepote ruske, poljske in bolgarske literature, sledijo članki o stari ruski literaturi in nje mestu v zgodovini civilizacije, o idejnih naslednikih Solovjeva, o Tarasu Ševčenku, o današnji poljski književnosti in politiki, o B. Smetani, o Srbiji za časa kneza Miloša itd. Nas zanima v prvi vrsti obširen referat o vidovdanski ustavi, ki se naslanja na knjigo Jovanoviča: »Ustavno pravo kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca.« Nepodpisani poročevalci je svoj obširni referat (stran 166—178) sklenil s sledečimi besedami:

»To so teorije, na katerih so graditelji vidovdanske ustave bazirali svoje kalkulacije. Ali so te teorije sposobne za uvedbo v prakso, to je popolnoma ločeno vprašanje, na katerega knjiga profesorja Jovanoviča ne namerava odgovarjati in na katerega i ta pregled ne more odgovorjati. Bodi dovolj, če povdarimo, da bi brez abstinencijske politike Hrvatov vidovdanska ustava nikdar ne bila prišla iz skupščine v tej obliki; tudi iluzije, da bo dobila podporo v široki javnosti kraljevine, so se morale razpršiti ob pogledu na dogodke zadnjega leta in na sedanjo težko ustavno krizo. Niti upati ne more Jugoslavija na to, da se njeno politično življenje razvije v normalne linije, vse dotlej, dokler ni ustava na kak način revidirana.«

Pregled o političnih razmerah v naši kraljevini je sklenil nepodpisani poročevalci s sledečimi besedami: »Tako vlada Jugoslavijo vse poletje vlada, ki je izgubila vse zaupanje v kraljevini, in, kar je enako slabo, ki je izgubila tudi zadnjo možnost vladati s parlamentom. Prej je abstinencijska politika Hrvatov in nesložnost med ostalimi skupinami omogočala oblast največje in najbolj sklenjene stranke, in niti najstrožji kritik ni njenega ravnanja v

vladi mogel označiti kot kršenje ustavnih ali parlamentarnih običajev. Danes pa ta označba že ni več popolnoma pravilna, in kar daje situaciji še posebno težavo, je dejstvo, da bo krona, kakor se je v sednji Romunski že zgodilo, prav lahko identificirana s praktikami protustavnega režima. Doslej se je kralj temu zelo neopravičljivemu pritisku sicer ustavljal, toda večno se ne bo mogel ustavljati in posledice popustljivosti se ne dajo izračunati.

Ogorčenje opozicije odseva iz njene-ga javnega manifesta narodu z dne 21. maja. V njem izjavlja, da bo »sestava vlade iz parlamentarne manjšine imela težke posledice za celo kraljevino in za narodno življenje« in protestira proti »taki rešitvi krize, ki ruši temelje pravnega reda.« Poročevalci sklepa z napovedjo, da bo poletje ali jesen prinesla kako odločilno fazo v tem dolgotrajnem boju med starim režimom in silami napredka.

Poleg neprijetnih stvari pa nahajamo v tej številki angleške revije vendar tudi marsikaj prijetnega. V književnih poročilih je poročilo, ki ga je J. Prezelj napisal o Jurkovičevih »Kotarkah«, za širšo, posebno anglosaksonsko javnost precej brezpomembni knjigi, ki jo je referent — pomotoma! — nazval povrh še kot prvo knjigo, ki je v Ljubljani v cirilici natisnjena. Redke Angleže zanima komaj Jurkovičev prevod štirih škotskih balad, ki je v »Kotarkah« natisnjen. Dasi po svojem objektu in po svojem obsegu pretiran, je ta referat vendar razveseljivo dejstvo, da se krog slovenskih dopisnikov te angleške revije širi. Naj bi Prezelj sledili še drugi, ki znajo pisati angleško in ki bodo videli, da so v Ljubljani še drugi kulturni pojavi, ki bi anglo-saksonski svet prej in bolj zanimali, ko — sicer simpatične, ker ne pretenciozne! — Jurkovičeve »Kotarke«.

Najbolj razveseljivo dejstvo pa najdemo v poročilu uredništva, iz katerega izhaja, da je revija svoj delokrog razširila na ves anglosaksonski svet s tem, da je za ameriške »slaviste« pritegnila posebnega sourednika, znanega slavista in bibliografa R. T. Kernerja, profesorja na univerzi v Missouriju. S tem je podan začetek enotnega vodstva slavističnih študij v Britaniji in Ameriki; kako se bo v podrobnostih vršil, o tem namerava poročati revija v svoji bodoči številki, ki bo izšla meseca decembra. V svrhu enotne organizacije in podrobne izdelave programa bo londonski profesor B. Pares, soustanovitelj in sourednik revije, v poletju odšel v Ameriko. Tako nameravajo britanski in ameriški slavisti z združenimi močmi izdajati knjige o slovanskih vprašanjih, prevode iz književnosti, zgodovine in gospodarstva pri slovanskih narodih in skrbeti za dobre slovnične in slovarje slovanskih jezikov. Vodstvo bo pri tej reči imela londonska »School of Slavonic Studies«, ki je doslej izdajala samo revijo, ki pa namerava že prihodnjo zimo začeti s posebnimi publikacijami.

Kot dokaz, kako ugodna so tla sedaj postala v Ameriki za slavistične študije, navaja revija nekatera slavistična predavanja, ki so se vršila to poletje na ameriških univerzah. Tako se je v Cambridgeu (Mass.) predavalo o zgodovini Rusije, o vzhodnem vprašanju, o zgodovini skrajnega vzhoda v 19. stol., o helenistični kulturi, o bizantinski zgodovini in umetnosti, o evropskih rasah in kulturah, predavala se je ruščina, poljščina, češčina, stara cerkvena slovščina in predaval se je uvod v slovansko filologijo. Enaka poročila prinaša revija o univerzah v Northamptonu (Mass.), Worcesteru, Medfordu (Mass.), z izrečno pripombo, da poročilo ni popolno, kar je že na prvi pogled vidno. Ameriški princip, ki se pri teh predavanjih izrečno povdarja, da se ozirajo v enaki meri na male in velike narode, je poleg vsega obsežnega programa razveseljiv dokaz, kako silno se je v zadnjem desetletju tudi v oddaljenem anglosaksonskem svetu poživilo zanimanje za slovanske narode in narodiče.

Revolucija v Braziliji.

Rio de Janeiro, 11. julija. (Izv.) Uporniki v Sao Paulo so se polastili telegrafskega omrežja. Vlada izjavlja, da drži deset tisoč vladnih vojakov upornike obkrožene v mestecu Luz. V mestu vlada lakota. Vlada računa na skorajšnjo predajo upornih čet.

VIHARJI IN NEVIHTE V ITALIJI.

Rim, 11. julija. (Izv.) Iz cele Italije prihajo poročila o silnih nevihtah in viharjih, ki so te dni divjali od severa do juga dežele. V okolici Milana je silna toča uničila skoro vse poljske pridelke. V Genovi je strela udarila v jambor neke ladje, ni pa poškodovala nikogar. V Speziji je nevihta uničila vse električne naprave, tako da je bilo vse mesto v temi. Na dalmatinski obali je vihar ruval drevesa. V Neapolju so valovi preplavili nižje ležeče dele mesta.

Dr. V. S.:

V spomin dr. Valentinu Fistru.

V Tvoji mučni, dolgotrajni bolezni se Ti je zahotelo domačih gora, prelepih poljan tam okrog Kranja in vrnil si se ves truden in shujšan od obal sinjega Jadrana. Takrat je bil maj in pomlad nam je natrosila vse polno cvetja. Ozelenele so platane in ptički so veselo prepevali. Solnce je toplo pobožalo zemljo in stotero življenje je bujno vzklikalo po dolgi, mrzli zimi.

Srečala sva se v naši bolnici. Se so bili na Tvojem obrazu sledovi lepote in mladosti. V Tvojih velikih in blestečih očeh je gorelo veselo upanje, Tvoj obraz je žarel v lahki rdečici, kakor da bi ga obsijalo solnce, preden gre za gore. Takrat si še toliko govoril o svojih načrtih, takrat so tudi Tebi še cvetele rože in Ti peli ptički. Veselil si se življenja, ki Ti je v prelestnih barvah migljalo pred očmi. Saj si imel toliko idealov pred seboj, imel si mlado ženo, sijajno bodočnost. In za vsemi prelepimi sanjami se je skrila mrzla, neobčutna smrt. Mesece je stala poleg Tvoje bolniške postelje in Ti, sam zdravnik, je nisi uzrl. V Tvojem srcu je bilo toliko mladosti, moči in zdravja, da so bile vse motne Tvoje oči.

Mi, Tvoji tovariši, pasmo jo videli, kako Te je neprestano davila s koščenimi rokami. Zakaj zamolkel je bil poklep na

Tvojih usehlih prsih in godba, ki smo jo čuli iz Tvojih pljuč, je bila mrtvaška pesem...

V Tvojem srcu pa je gorelo veselo upanje. Zvonenje in pritkavanje je bilo dan na dan od Sv. Petra skozi odprto okno v Tvojo sobo. Takrat Ti še ni zvonilo k pogrebu, ampak k svatbi. Saj si mi govoril o opravi, ki Te čaka doma v Kranju in ki je še nisi videl, o svoji ljubljeni ženi, ki si jo moral zapustiti skoro od poročne-ga dne. Govoril si z verno in nežnostjo o ubogih in zatiranih, ki čakajo Tvoje mehke roke, da jih poboža in da jim olajša bolečine. Pravil si mi o svojem delu na zagrebški očesni kliniki in o znanosti, meni pa je bilo do solz hudo. Zakaj čital sem že Tvojo smrtno obsodbo, strah me je bilo resnice in sram me je bilo laži. Odpusti mi, Tine!

Mirno in udano si trpel vso to neznosno, dolgotrajno bolezen. Kašljal si, izkašljati pa se nisi mogel, umiral si, umreti pa nisi mogel. Stotero nežnih vezi je pripelo Tvojo dušo na ubogo, koščeno telo, odeto v prozorno nežno kožico, vezalo Te je na Tvoje drage in na Tvoj narod.

Prišlo pa je nenadoma tisto, kar je moralo priti. Leden dih je zavel iz strašnih ust smrti, ki je stala že toliko časa ob Tvoji postelji. Zazeblo Te je, da si se stresel v neznan grozi in toplo upanje, tista vesela lučka, ki je še vedno drhtela v Tvo-

jem srcu je na mah ugasnila. Od takrat smo z bridkostjo čakali Tvoje smrti od ure do ure.

Ali se spominjaš, kako je bilo, ko sem te spremljil zadnjič na oddelek za rentgeniziranje? Ležal si pred menoj na nosilnici, kakor pokošena, uvela rožica. Tvoje oči so obvisle za hip na svetlo ponikljanih instrumentih, s toplo ljubeznijo so objele zadnjič en aparat za drugim in nazadnje so se trudne odpočile na Tvojih ozkih, dolgih rokah.

»Glej, Vilko, zdaj pa vem, da je vse končano. Kdor me ljubi, naj moli, da mi Bog skrajša to trpljenje. Ne odpodijem se, dokler me ne zagnete v črno zemljo.«

Ne vem, kaj sem Ti jecljal v odgovor.

Dosleden, značajan mož si bil zmirom. Umiral si kot junak s smelimi obličjem in z jasno zavestjo. Tako umirajo ljudje, ki so zaslužili mir in srečo tam onkraj groba. O da bi Ti mogel biti enak v življenju in smrti!

Mnogo cvetja je zamorila te pomladi strupena slana. Tudi od Tebe se je usulo in zaman čakamo sadov Tvojega trpljenja in pridnosti. To odpadlo, zamorjeno cvetje pa je tako lepo duhteče, da sem ga zbral v šopek in ga shranil globoko v svojem srcu.

Počivaj mirno, dragi Tine. Ti zlata duša!

Liberalne trdnjave padajo.

Velika Dolina, 10. julija. Pri občinskih volitvah je dobila SLS 15 odbornikov, mešana 5 in JDS 5 odbornikov. Občina je bila vedno v liberalnih in po vojni v samostojnih rokah. Osvojitev te velike občine znači brezdvomno najmočnejši napredek SLS in vzporedno s Krškimi in Rakovo veliko zmago. Čast zavednim našim možem!

Semič. Pri občinskih volitvah je SLS zmagovalno potolkla vse nasprotnike. Imeli smo pet skrinjic. Prva in peta sta bili SLS in dobili 223 glasov in 12 odbornikov, Delavska obrtna neodvisna stranka 37 glasov in 2 odbornika, Stranka manj premožnih slojev 29 glasov in 2 odbornika in Gospodarska napredna stranka 23 glasov in 1 odbornika. Čujte, napredna stranka, ki je imela dosedaj večino, je dobila — samo enega. Tako je ljudstvo sito JDSarjev. Pri zadnjih volitvah so dobili združeni liberalci 9 odbornikov, SLS pa 7, sedaj pa ima SLS 12, združeni nasprotniki pa 5.

Za dan volitev so nam namenoma dali delavnik v upanju, da radi prevelike oddaljenosti mnogih vasi ne bo naših pristašev na volišče. Liberalci so trdno upali na zmago. Pa nič ni pomagalo. Čeravno so nekatere vasi po dve uri oddaljene in so ljudje strašno zmučeni, ker je sedaj največ dela, je vendar od 456 volivcev prišlo volit 312. Pač značilno za odlično politično zavednost naših mož.

V občini Črešnjavec so bile občinske volitve v nedeljo 6. julija. Tudi tu smo zmagali. SLS je dobila 5 odbornikov, obe nasprotni listi pa samo 4. V Črešnjavcu smo sicer tudi dosedaj imeli župana SLS, toda dobili smo ga le po žrebu, sedaj smo si pa priborili absolutno večino.

Trebelno. Pri občinskih volitvah je lista SLS dobila 138 glasov in 10 odbornikov, Kmetijska zveza 19 glasov in 2 odbornika, Neodvisna gospodarska stranka 164 glasov in 12 odbornikov in SKS 18 glasov in 1 odbornika. Izid v tej občini je kričoč zglede, naj ne verjamemo liberalcem. Naši zaupniki so tu začetoma napravili kompromis, ki se ga liberalci niso držali in naše grdo prevarili. Tako so liberalci napravili še v štirih drugih slučajih pri sedanjih volitvah. V tem volivnem boju niti v eni občini niso še liberalci držali dane besede.

V Kranju je bil izvoljen za župana dosedanj župan g. Franc Urankar, odločen pristaš SLS. Prav tako so tudi svetovalci odločni pristaši SLS.

Dr. Žerjavovo gospodarstvo.

Pri policijskem ravnateljstvu v Ljubljani je ovadil poštni urad v Ljubljani dne 31. julija 1910, da je iz priporočenega denarnega pisma št. 456, došlega iz Dunaja, izgnilo 15 bankovcev po 1000 K.

Policijsko ravnateljstvo v Ljubljani je navedlo obširne poizvedbe, ki so privedle do sledečega dejanskega stanu:

Česka Promislova banka, podružnica na Dunaju, je poslala 30. julija 1910 v priporočenem denarnem pismu vsoto 15.000 kron v bankovcih na naslov Zveze slovenskih zadrug, ki ji je tedaj ravnateljval dr. Gregor Žerjav. To denarno pismo je došlo na ljubljansko glavno pošto dne 31. julija 1910, odkoder je bilo še isti dan dopoldne dostavljeno Zvezi slovenskih zadrug po zadržnem slugi Lotriču, ki je prišel po pismo na glavno pošto. Sluga Lotrič je izročil predmetno pismo 31. julija 1910 dopoldne okoli 9. ure ravnatelju pisarne Zveze slov. zadrug dr. Gregor Žerjavu obenem z oddajnim listom. Ko je Lotrič oddal denarno pismo dr. Žerjavu, je odšel v svojo sobo, dočim je dr. Žerjav odprl denarno pismo in takoj zapazil, da v pismu ni denarja. Dr. Žerjav je enkrat pismo in ugotovila, da v pismu ni denarja. Podala sta se nato na glavno pošto in zadevo ovadila poštni uradnici Milavčevi in kontrolorju Širniku.

Ljubljanska policija je tekoma preiskave stopila v stik z dunajsko policijo in obe sta se trudili potom poizvedb in zasliš vseh oseb, ki so imele opravka s tem denarnim pismom, ugotoviti krivca poneverbe oz. tatvine, vendar so vse poizvedbe ostale brezuspešne.

To zadevo je nato polic. ravnateljstvo v Ljubljani javilo z obširnimi poročili dne 15. avgusta 1910 držav. pravdniku v Ljubljani, ki je pa po predpoizvedbah kazensko postopanje dne 16. septembra 1910 pod opr. št. Vr IX. 901—10 ustavilo oz. prekinilo, ker se krivice ni mogel izslediti.

Značilno v tej zadevi je poročilo policijskega ravnateljstva, ki trdi med drugim sledeče:

«Končno je omeniti še osebe, ki so imele pri Zvezi sloven. zadrug, t. j. pri stranki, na katero je bilo pismo naslovljeno, priložnost izvršiti to dejanje (poneverba 15.000 K v bankovcih). V prvi vrsti pride tu v poštev sluga Lotrič. Nesel je

pismo s pošte v zvezno pisarno in je mogel izvršiti dejanje na ta način, da je šel v hišno podzemlje, kjer je bil nemoten, oziroma sam. Veliko časa seveda ni imel na razpolago, ker je moral pismo oddati dr. Žerjavu in tudi ni posebno verjetno, da je dejanje zakrivil, ker bi se bil moral bati, da bo dr. Žerjav to takoj zapazil.

Poizvedbe so se seveda raztegnile tudi na pisarniškega ravnatelja dr. Gregor Žerjava. Domnevati bi bilo, da je imel priložnost, pripraviti še poprej razkosano kuverto denarnega pisma, ker dobiva Zveza slov. zadrug večkrat denar od Promislove banke: da je v naglici pravo kuverto vtaknil v žep, pripravljeno pa pustil na svoji mizi. Dvomiti je le, če je imel toliko časa, da je napravil v že odprti zalepki vrezo ter da je pismo vrhutega še nanovo zalepil.

V tistem času, ko so tekale poizvedbe pri policijskem ravnateljstvu o ukradenih bankovcih v denarnem pismu Zveze slov. zadrug, je izhajalo v Ljubljani glasilo mladoliberalcev »Dan«, ki je bil v velikih denarnih stiskah.

«Agro-Merkur», ki ga je ustanovil in finaciral dr. Žerjav, se je nahajal tik pred konkurzom.

Zveza slov. zadrug je doživela radi sodnih razkritij ob priliki razprav v konkurzni zadevi »Agro-Merkurja« radi svojega slabo vodenega knjigovodstva silno blamažo.

V teh razmerah in okoliščinah je dr. Gregor Žerjav nenadoma obel in odšel na zdraviljenje v — Egipt. Danes pa se hodi dr. Žerjav v podobnih razmerah in zadevah zdraviti v — Belgrad.

Politične vesti.

+ Zablembo »Slovenca« razveljavljeno. V soboto 5. julija je policija v sporazumu z državnim pravdnikom zapisnila Slovenca radi članka »Zločin za nacijo« in pa radi nekaterih stavkov v poročilu o zločinu Orjuna na Viču nad delavcem Juvanom. Deželno kot tiskovno sodišče je zaplembo članka »Zločin za nacijo« potrdilo. »Slovenski narod« nas je radi te zaplembe zmerjal z zločinci, češ da pišemo zločinsko. Včeraj pa je senat deželnega sodišča v javni seji ugovoru dr. Brejca zoper zaplembo ugodil ter s tem zaplembo razveljavil. Obširnejše poročilo prinesemo jutri. — Kaj bo sedaj rekel »Slovenski narod«?

+ Javna povelja oborožene organizacije. V zadnji »Orjuni« beremo: »Na povratku iz Radovljice, kjer je naša prireditel nadvse sijajno uspeša, so se dali nekateri člani, vsled izzivanja naših nasprotnikov zapeljati k nepremišljenim dejanjem, ki jih vodstvo najostreje obsoja. Ta dejanja so nam pokvarila uspeh dneva in kvarno vplivala na ugled in disciplino organizacije. Da se taki nastopi v bodoče ne bodo ponovili, za to bo vodstvo poskrbelo, opozarja pa vse članstvo že sedaj, da bo vsakdo, ki bi zlorabil orožje, brezpogojno izključen iz organizacije, vrhu tega pa tudi predan pristojni oblasti. — Oblastni odbor.« — Na tem proglasu nas zanima samo to, da se Orjuna sama proglašajo za oboroženo organizacijo, ki si prisvaja pravico do rabe orožja in izdaja glede tega čisto javno disciplinarne predpise, kakor n. pr. orožništvo. In zdaj vprašamo vlado, justičnega ministra, vprašamo velikega župana, državnega pravdnika in ravnatelj policije: Ali državni zakoni dovoljujejo privatnim društvom nošenje in rabo orožja? Kaj se izdajati povelja o rabi ali zlorabi orožja, je proti sodržavljanom? Ali je dovoljeno se v javnih listih s tem celo ponášati in iddajati povelja o rabi ali zlorabi orožja, kakor da ima Orjuna do orožja pravico? Državnega pravdnika pa še posebej opozarjamo na pisavo »Orjuna«, ki v vsaki številki grozi s krovjo, javnim maščevanjem, razbijanjem glav in ščeva državljane na medsebojni poboj. Ali državni pravdnik tega lista sploh ne bere? Ali morebiti zakon pri nas tega ne prepoveduje? Ljudstvo pričakuje od oblasti odgovora in primernih dejanj, kakor jih zahteva zakon. Pobjati se ne bomo dali.

+ Naše oblasti vprašamo, ali je železniško ravnateljstvo ovadilo Orjuna, oziroma njene kolovodje zaradi motenja javnega prometa in ogrožanja varnosti prometa ter oboroženih pretenj in nasilstev proti službojočemu železniškemu osebju? Ali je g. državni pravdnik v tem oziru kaj ukrenil ali pa morebiti naša oblast smatra, da je zadeva ozdravljena z dnevnim poveljem Orjuna, ki graja »brate«, ki niso orožja prav rabili in objubljajo, da jih bo prihodnjič izročila oblasti? To pač ne gre, kajti potem si bodo tudi druga društva prisvojila pravico do takega postopanja in bodo sama odločala, ali in kdaj bodo svoje članke za zločine oblasti izročala. To bi bilo za oblast vendar nekoliko preveč komedono, ali ne, gospod državni pravdnik? Upamo, da kmalu izvedemo za vaše ukrepe v svrhu zaštite zakona.

+ Kdo pri nas ukazuje. Eni pravijo, da poklicana oblast, drugi da Orjuna, tretji pa da Žerjav. Mi ne vemo, kdo ima prav, pri prosvetnem oddelku naše velike županije pa brez dvoma komandirata Jelenc in

Tomažič. Tiste dni, ko so se sestavljali predlogi za učiteljska imenovanja, nisi mogel pri prosvetnem oddelku ne do šefa ne do nadzornikov. Vendar se je očividno posrečilo opaziti, kako sta tam stikala modri glavni Jelenc in Tomažič ter brskala po spisih. Ta dva sta diktirala imenovanja, gospa oblast pa je pokorno pisala po ukazih zastopnikov Uju. To beležimo, da se značajni gospodje napredni učitelji pozneje ne bodo mogli izgovarjati, da so nedolžni, kadar se bodo vse te krivice temeljito reparirale. Zaznali smo tudi, da je oblast na Žerjavovo zahtevo pridelila od prosvetnega oddelka h kmetijski okrajnega komisarja Narte Velikonjo, ki ga bodo naše občine in krajni šolski sveti, katere je dozdaj branil proti samodržstvu fašistovskega učiteljstva, zelo pogrešali. Le temeljito, gospodje, po načelu vašega prijatelja Šusteršiča, da bomo potem mi še temeljitješe z vami pomedli.

+ Ravnopravnost. Zagrebški »Hrvatski poročila iz Belgrada dne 9. julija: »Na večerajnji seji ministrskega sveta so bili odobreni tudi neki krediti za posamezna ministrstva. Tako je bilo odobreno za ministrstvo prosvete 20 milijonov Din za šole. Ta kredit se bo porabil sledeče: Za Srbijo in Črno goro 13 milijonov, za Bosno in Hercegovino 4 milijone, za Dalmacijo 2, za Hrvatsko in Slavonijo pa 1 milijon.« — Če seštejemo 13 plus 4 plus 2 plus 1 dobimo vsoto 20. Koliko ostane potem za Slovenijo?

Beleške.

«Slovenski narod» ni mirno požrl očitka, da menja svoje politično prepričanje kakor srajco in nam očita, da smo bili od avstrijske vlade plačani. Mi smo že pojasnili, da je nekoč — ko so sedanjí »Slovenčevci« uredniki še na gimnazijskih klopetih sedeli — sedanjí veliki prijatelj »Slovenskega naroda«, dr. Ivan Šusteršič, pri nekem avstrijskem ministrskem predsedniku izmoledoval nekaj tisoč kron, češ da jih rabi za »Slovenca«. Potem jih je pa prinesel v Ljubljano Katoliškemu tiskovnemu društvu, s kakšnim namenom, to ve dr. Šusteršič. To pa je ta denar podarilo Ljudski kuhinji, kjer je prišel prav tudi demokratiški študentom, ki so danes v JDS prvaki; »Slovenec« pa ni sprejel od avstrijske vlade za svojo pisavo nikoli nobenega vinarja. Kar pa se prepričanja tiče, je »Slovenski narod«, da se omejimo samo na dobo po prevratu, najmanj vsakega pol leta zagovarjal drugo. Enkrat je bil navdušen za centralizem, potem pa je začel ljubinkati z opozicijo in imenoval Žerjava najbolj koruptnega politika Slovenije. Nato je zopet začel hvaliti mladine in je zdaj prijadral srečno do proslavljanja fašizma. Svoječas goreč nasprotnik samostalnih demokratov in pa glasilo starihov, je zdaj prodan žerjavovcem z dušo in telesom. Menja pa »Narod« svoje prepričanje po tem, v katerih rokah se nahajajo akcije »Narodne tiskarne«. Svoječas je bil glasilo dr. Tavčarja, lojalen in avstrijsko-patriotičen, potem je podpiral zagrebačko strujo in hvalil Davidovića, danes pa zvesto sekundira »Jutru«. To pa zato, ker ga je kupila »Slavenska banka«, oziroma Arko-Praprotnik et Comp. Kadar ga bo pa Praprotnik prodal zopet komu drugemu, bo pa pisal zopet drugače. Morebiti pride kdaj še v Šusteršičeve roke in takrat bomo doživeli še presenetljivejšo metamorfozo nego so bile vse dosedanje.

Novo katoliško cerkev bo osnoval v Sloveniji Žerjav. Njene kaneone objavlja že delj časa »Jutro« v svojih klobasovih uvodnikih. Duhovščini se bo prepovedalo vsakršno javno delovanje razun pri demokratiški stranki. Na kulturnem polju se bo smela udeleževati katoliška duhovščina samo pri Orjuni in Sokolu. Na prižnici se bo smela pripravljati samo demokratiška stranka, namesto »pro rege« se bo pa molilo za Žerjava. Vrhovni patron nove cerkve bo seveda Žerjav sam; vendar si bo vzel za pomočnika Šusteršiča, ki bo njene notranje zadeve upravljal potom kapitlja, v katerem bo gotovo sedel tudi Ambrož. Drugih pa Žerjav še nima. On sam pa se bo imenoval veliki mežnar celokupne Slovenije.

Kdo ima prav? »Jutro« vedno in vedno goni svojo pesem, da je dr. Korošec in ž njim vred cela SLS protidržavna. Včerajšnja »Samouprava« pa priobčuje članek »Realna politika dr. Korošca«, kjer pravi, da dr. Korošec ni proti državi, ampak da je vedno bil za državo! Kdo ima sedaj prav? Ali uradno glasilo Pašičevo ali uradno glasilo Pribeževič-Zerjavovo?

Bojkot. »Jutro« je objavilo že parkrat med svojimi dnevnimi vestmi poročila o bojkotu, ki ga ga začenjajo pristaši SLS na deželi in v mestih proti »naprednim« trgovcem in podjetnikom. »Jutro« dela za bojkot odgovorno SLS in grozi z represalijami. Kar se »Jutrovih« groženj z represalijami tiče, povemo odkrito, da se jih prav nič ne bojimo. Glede bojkota pa povemo, da nam o kakih tožadnih sklepih naše stranke o bojkotu ni prav nič znano, za privatne posle svojih pristašev pa stranka kot taka ne more biti odgovorna. SLS ni nikdar ščuvala na bojkote, pač pa je

kot prava in resnična ljudska stranka že od svojega početka skrbela za to, da reši slovenskega kmeta in obrtnika iz rok brezvestnih oderuhov in je zato ustanavljala in podpirala z vso svojo močjo posojilnice, rafajznovke, zlasti pa je skrbela za razvoj in prosep zadrugištva, ker je uvidela, da se mora slovensko ljudstvo v prvi vrsti osamosvojiti na gospodarskem polju, da se reši liberalnega jarma. To svoje delo bo SLS z vso energijo nadaljevala tako dolgo, da bo vsak slovenski kmet nele odločen naš pristaš, ampak tudi zaveden zadrugar. Zadrugištvo pa še ni bojko. Sicer pa inajna naši pristaši popolno svobodo podpirati, kogar hočejo, in bi bili zelo nezavedni in naravnost neumni, če bi podpirali one, ki vzdržujejo Orjuna, da napada naše ljudstvo. Od tozadavne samoodločbe naših pristašev, pri kom naj krijejo svoje potrebščine, nas ne bo prav nič glava bolela, pač pa gospode demokrate. Zadnji časi so nas dobro izučili, da bomo odslej točno poravnali vse račune do zadnjega vinarja in ne bomo niti najmanjše stvari odpustili.

Orjunaši — smrkavci. Glasilo samostojnežev, »Kmetijski list«, piše 9. julija: »Zadnje čase se ponavlja pogosto, da si nedorasli smrkavci, oboroženi s samokresi, v imenu Orjuna dovoljujejo neverjetnih stvari. Mirne ljudi ustavljajo, preiskujejo, jim delajo nasilje in v nedeljo zvečer so pričeli kratkomalo mimoidoči vlak s salvami obstreljevati. Da to škandalozno in nečuvstvo postopanje od protizakonito oboroženih mladcev dopusti državna oblast, je skrajna zanikrnost. Danes ni človek nikjer več varen svojega življenja. Na ta način je državljanska svoboda popolnoma uklinjena. Treba bo, da vzamejo kmetje motike in rovnice seboj, kadar gredo kam na potovanje, da se branijo proti napadom. Odločno pozivamo državno oblast, da napravi takoj red. Poštene in res idealne nacionaliste pa svarimo, da tako početje absolutno ni v prid narodni ideji po deželi, ker vodi Orjuna v čarugastost, proti kateremu se ne bomo borili z golimi pestmi.« — Žerjav lahko iz tega spozna, kako enodušno vse kmetstvo ljudstvo obsoja počenje njegove pretepaške garde. Oblast pa naj si tudi vtakne za ogledalo mnenje ljudstva, ki mora danes oblast pozivljati, da stori svojo zapriseženo dolžnost!

Dopisi.

GLAS Z GORENJSKEGA.

Gospod urednik!

Sortirani smo v državotvorne in protidržavne elemente. In kakor je danes po svetu vse narobe, smo tisti, ki državi hočemo dobro, protidržavni. Demokrati, katere je ljudstvo obsojilo, nam vladajo, tisti pa, katere je ljudstvo izvolilo, da ga zastopajo, nimajo besede. Pač pa nas strahujejo privatne organizacije z orožjem v roki. To nam Gorenjec nikakor ne gre v glavo. Nismo namreč še slišali, da bi kako privatno društvo bilo nad policijo in žandarmerijo. V Lescah so na primer Orjunaši zahtevali legitimacije od ljudi, ki so prihajali v vas; drugje zopet komandirajo: »roke kvišku« in te preiščejo, potem ti pa tako prijateljsko roko stisnejo, da ti morajo v bolnici prste odrezati. V časopisju čitamo dan za dnem o lavorikah orjunaških junakov, ki naj jim Bog pomaga. Samo pomagali jim bodo tudi že ljudje sami. Dokler Gorenje godrnja, se ga še ni treba bati, ko bo pa na tihem škripal z zobmi, pa ni dobro tistemu, ki ga poboža s pestjo. »Državo tvorijo« elementi na vsak način hočejo izzivati ljudstvo, posledice naj si pripisejo sami! — Imamo zdravilo tudi mi!

V Kranju je bila predlansko leto orlovška prireditel; na glavnem trgu smo bili pri maši. Kranjski liberalni purgarji so prodajali zijala na oknih in med mašo kadili cigarete in se rogali. Zarukani kmetje, nerodna masa, backi, to so bile omikane krilatice, ki so prihajale iz inteligentnih ust kranjskih demokratov meščanov. Naši ljudje so to preslišali in v svoji dobrosrčnosti pozabili na to, da so kranjski štacnarji in kramarji navezani nanje. Pa so prišli v ponedeljek v mesto in se razgrnili po štacnah: »Dobro dan oče, dobro jutro mamica, kaj bo dobrega?« in enake sladke besede so jih premamile in bilo je, kat da se ni nič zgodilo. Danes spet čitamo imena: Levičnik (uhane za birmanca ali pa zlato uro?), Gorjane (očka: moke, otrobov?), Colnar (sladkorja, riža? itd.), v Radovljici pri Firsagerju: »Mamica, svilen ruto? — Očka, taffelcagja za hlače? itd.

Tako naši ljudje podpirajo imena, katere čitamo med onimi, ki nastopajo pri orjunaških prireditvah, ki izobešajo Orjunašem zastave in jih na ta ali oni način podpirajo. Bodimo dosledni! Predno stopimo na primer v Radovljico ali v Kranju v štacuno, bomo poizvedeli, ali je štacnar Orjunaš in če ni, ali morebiti ne poseča orjunaških prireditel, ker s tem podpira društvo, ki nas oborožene izziva in nam dela nasilje. Nekateri trgovci se izgovarjajo, da ne morejo drugače iz strahu pred njimi. Taki naj pa živijo od strahu, tisti, ki so vsaj nevtralni, pa od našega denarja.

V Kranju smo ob priliki orlovške prireditve stopili v neko gostilno. Gostilničarka se je opravičevala, da ni pripravila jedil, ker ni mislila, da bo kdo prišel k njim, ko niso imeli

izobešene zastave. Iz tega se vidi, da bi se štacunarjem samim zdelo tako početje pravilno, in da nas imajo res lahko za »zarukane«, ako bi jim nosili še denar.

Svoji k svojim! Orjunaške trgovce in pa obrtnike naj podpirajo orjunaši, mi bomo pa svoje.

Mengeš. Z ozirom na dopis v »Jutru«, št. 157, kjer me mengeški dopisnik »Jutra« dolži preklinjanja, izzivanja in pretepanja na večer občinskih volitev, sem primoran dati pojasnilo, da nisem spodaj podpisani prav v nobenem oziru prizadet in ga obenem javno imenujem lažnika in obrekljivca. Ker se je pa pozabil podpisati, naj bo pa sedaj tako uljuden, da mi sporoči svoj naslov ali pa naj se ob priliki oglasi pri meni, ker nima daleč. Ker je pa slavni dopisnik čisto pozabil na svoje napredne fantiče, ga pa hočem jaz nekoliko spomniti: Ali ga je bilo tudi kaj groza, ko je tukajšnji sokolski načelnik Osredkar R. preklinjal in izzival, ter končno tudi v tem odnesel rekord tisti večer? Res čudno, da je tako slabo slišal in tako slabo videl, ko se je vendar ta dan pri g. Ivanu Vidali točila sladka vinska kapljica »za odpiranje oči«, seveda brez koncesije in zato tudi zastoj. Revček sigurno ni imel časa obiskati to postajo ali pa je imel solzne oči po izgubljeni bitki z gumijastimi kroglicami in odtod ta preplicana kurja slepota, a trganje po užesih bo pa od zmagoslavja vpitja pred rezultatom. Ker se tudi spodbija nad papežev gardo in nad mengeškim Orlom- mu podam še eno cvetko s sokolskega vrta nekega Mirka Lavriča, lastnika orjunskega znaka, po poklicu pisarja (menda s krampom). On namreč kar pri bellem dnevu išče sredi trga kravalov s tem, da nad mirno mimogredočimi ljudmi kriči: »Tih, kar tihi!« To bode že menda kake vrste orjunaški bojni klic. (Za vse te podatke priče na »zpolago«).

Vinko Zalekar.

Radomlje pri Kamniku. Dne 22. jun. smo imeli občinske volitve, katere so izpadle po želji ljudstva. SLS je dobila večino kljub vsem naporom Dr. Potokarja in cele sokolsko-orjunaške organizacije, katere je bila noč in dan na delu. Najbolj zanimivo pa je to, da še celo rdeči »fiatke« Dr.-ja Trampuža iz Kamnika ni mogel izvojevati zmage, dasiravno je neprestano ropotal po Radomlju in okolici. Samobesbi razumljivo, da ga je poznal županov sinček, kateremu se je županski stolček, s katerim se je tri leta igral, tako neizmerno priljubil, da se kar ločiti ne more od njega, ter se hoče za vsako ceno igrati še tri leta. Ne vemo, če bo šlo? Povemo pa, da smo Radomeljčani zelo skromni in zato imamo za župana najraje kmeta, kateri pozna težnje delovnega ljudstva. Radovedni smo, če bo Dr. Potokar še nadalje tako zvest oznanjevalec Žerjavovega orjunaškega evangelija, ker vidi se, da je prejel iz celega okraja častno diplom kot plačilo neumorne delovanja v podobi »krepke brce«. Čujemo, da so gospodje vložili rekurz proti občinskim volitvam ter si hočejo s tem pomagati iz tega sitnega položaja ter umetno podaljšati županovanje vsaj za par mesecev. Se razume, toda Radomeljčani nismo slepi niti gluhi in vemo, kakšno ozadje ima cela stvar. Gotovo, gosp. župan, kajne, težko je izročiti v popolnoma zdravem stanju občinsko blagajno? Radovedni smo, če se bode razcvitala trgovina vašega sina Pavla še tako dalje, ko ne boste več za župana? Dvomimo, Radomeljčani, ali bomo res tako nespametni, da bomo dopuščali tako gospodarstvo, kot ga vodi Potokarji že skozi tri leta, ali bomo res dopustili, da nam bodo gospodovali orjunaši, sovražniki poštenega delovnega ljudstva? Upamo, da ne! Ker pri volitvah ste to pokazali, pokažite pa še bolj pri morebitnih prihodnjih občinskih volitvah, če bode ugodeno rekuru. Širijo se tudi govorice, da bodo »klerikalci« pregnali g. župnika iz Radomlja ter da potem ne dobimo več župnika. Na te govorice mi odgovarjamo, da ste nesramni lažnjivci in hinavci! Kdo je pregnal iz Radomlja g. župnika Terana? Spominjamo se tudi, kdo je hotel groziti gosp. župniku Lovšinu. Dalje afera proti duhovnemu svetniku g. Janezu Kalanu. Mislimo, da bodo ti slučajni zadostovali, da vam zavezemo vaše lažnjive jezike. Radomeljčani, ozrite se nazaj ter presodite po svoji pameti. Zadnji čas sta pobirala po Radomlju dva navdušena orjunaša podpise, češ, kdo je za to, da župnik ostane v Radomlju, in kdo je proti. Kazumljivo je, da sta dobila po večini samo podpise orjunašev, ker mi smo mnjenja, da bodo to izvršili drugi možje in gotovo bomo takrat podpisali za g. župnika vsi do zadnjega. Demokratskim orjunskega limancam pa ne bomo nasledili. Lep zgled so nam dali v nedeljo, ko smo imeli celodnevno čiščenje, kako izpolnjujejo svoje verske dolžnosti. Mesto da bi šli vsaj k sveti maši, so priredili isti dan svojo sokolsko predstavo s plesom, da bi čim več ljudi odvrgli od cerkvenih pobožnosti. Mi smo za župnika, pa ne samo na jeziku, kot vi, sicer bomo pa o tem še govorili. Volivci, v slučaju volitev pokažite brez strahu svoje pošteno mnenje, ogibajte se pa tudi orjunaške trgovine, saj imamo v Radomlju še druge poštene trgovce, kjer boste še bolj postreženi. Istotako je tudi z odvetnikom dr. Trampužem v Kamniku. Svoji k svojim!

Žužemberk. Za 13. julij, to je na dan, ko bo žužemberška fara praznovala svoja farna patrona, napovedujejo orjunaši razvitje prapora in da pridejo takrat tudi od drugod orjunaši po bob. Na vročih tleh žužemberških

na tak dan prirejati javne nastope družbe, ki je splošno osovražena po svojem programu in svojih dejanjih, se pravi izzivati 99 odstotkov vsega prebivalstva. Gospodje, dobro poznate razpoloženje ljudstva, da v njem vse vre, in zavedate se pobalinstva na večer Sv. Petra in Pavla ter se bojite posledic. Zato pa hočete domačine z vašo prireditvijo nalašč izzivati, da bi potem mogli zagnati krlik, da ste nedolžni in da so napadalci — »klerikalci«! Toda motite se, če na to računate. Mi smatramo pod svojo častjo, da bi se vas še kdo dotaknil; za vas imamo samo globoko zaničevanje. Saj se še spominjate, kako je neka gospa pri vašem zadnjem nastopu prosila svojega sina, ko je hotel tisti večer premikastiti vodjo iz zivačev: »Sin moj, ne maži si svojih rok nad tem ničvrednežem!« To je tudi naše geslo. Ampak to vedite, da se bomo branili, če bi se nas kdo dotaknil. Najbolj pametno bi bilo, če politična oblast prepove tem ljudem vsak nastop, dokler ne operejo svoje preteklosti. Trgovcem in gostilničarjem pa svetujemo, naj bodo pametni, da ne bi potem nepotrebnega opravičevanja, ko jih bodo odjemalci zapuščali in da pomočniki ne bodo zopet bridkih solza točili, ko jim bodo bojkotirani trgovci zopet morali službe odpovedovati. Mi bomo ta dan prireditve pazili in potem z vso odločnostjo začeli propagirati načelo: Svoji k svojim!

Trata v Poljanski dolini. Prireditve Kerkovega orlovskega okrožja, ki se vrši v nedeljo, dne 13. t. m. ob treh na Trati v Poljanski dolini, je trn v polju pogorelim poljanskim liberalcem. Na vse njim lastne načine jo skušajo osmešiti ter odvrgniti ljudi od nje. Toda vse njihovo prizadevanje bo zaman. — Naš pripravljani odbor je že poskrbel vse, da se prepreči njih nakane. Po pripravah se, če bo to izmed največjih prireditve, kar jih je bilo v naši dolini. Ta dan bo pokazala naša mladina, da smo tudi v društvenem in kulturnem oziru visoko nad našimi nasprotniki. Oni samo to dobro čutijo, odtod tako nasprotovanje. Mi ne bomo sledili njihovim potom, kajti mi smo kulturno društvo! — Vabimo prijatelje naše mladine, da prihite ta dan od vseh strani na Trato, da z nami vred manifestirajo za naša načela, si ogledajo naše delo ter pomorejo s svojim zanimanjem našemu mlademu orlovstvu do še večjega poleta.

Zopet tolovajstvo.

Iz Vevč nam poročajo o naslednjem slučaju, ki naj ga naše oblasti zasledujejo, da se enkrat konča ta doba tolovajstev, v katero smo zašli. Naše poročilo se glasi:

V sredo, dne 9. t. m. zjutraj ob pol 8. se je pripeljal v bližino gostilne Kališček vulgo Stajere na Fužinah pri Ljubljani avto v katerem je bilo pet elegantno oblečenih gospodov, med temi — po izpovedbi delavcev — eden z orjunskim znakom. Eden izmed teh navidezno finih gospodov je odšel v Kališkovo gostilno, ostali štirje pa proti mostu, kjer so čakali. »Gospod«, ki je prišel v Kališkovo gostilno je takoj ob prihodu potegnil izza pasu dolg nož in zahteval četrt vina, katerega je tudi takoj plačal. Pri tem je grozil gostilničarju in zasajal nož v mizo, češ: »Vi ste zapisani v črne bukve!« Gostilničar, ki je demokrat in čegar sinova sta menda pri Orjuni, se je zagovarjal, da je pošten državljan. Ob enem pa je pozval svoje sinove in hlapce, naj se pripravijo za vse slučaje. »Gospod« je dalje rogovilil z nožem in pokazal gostilničarju orožni list z besedami: »Mi smo fašisti in imamo pravico nositi orožje in tudi bombe.« Nato je odšel pred gostilno in poklical še ostale tovariše. Le-ti so prišli s šoferjem vred in zasedli vse prostore v hiši. Gostilničar je poklical svoje ljudi in zaklical tudi delavcem, ki so na delu pri mostu, naj pridejo pomagat, ker je prišla na napad Orjuna. Gostilničar sam je bil oborožen. »Gospoda« je bila menda zaradi zmage v dvomu, ter ni prešla k dejanskemu napadu. Začeli so se pripraviti med seboj, češ: ti začni, zakaj si nas pa pripeljal sem itd. Tako so se prerivali in držali Kališkove v strahu skoro do opoldne; nato so sedli v avto in se odpeljali. V enem izmed čudnih gostov je g. Kališček spoznal bivšega delavca pri tvrdki »Transformator«, po imenu Morelli. Lani je delal na Fužinah. Tedaj je bil navaden ubog delavec, sedaj se vozi v avtomobilu.

Dnevne novice.

— Dr. Valentin Fister †. V četrtek, 10. t. m. popoldne ob tričetrt na j. je umrl v državni bolnici g. dr. Valentin Fister, asistent na očesni kliniki prof. Bolterija v Zagrebu. Pokojni je bil rojen v Kranju. Po gimnazijskih študijah se je posvetil medicinski znanosti na Dunaju. Vojna pa je prekinila njegove študije. Moral je k vojakom, kjer je ostal do leta 1918. Po končani vojni je nadaljeval in končal svoje študije v Zagrebu in v Pragi, kjer je tudi promoviral za doktorja vsega zdravilstva. Pokojni je bil izredno nadarjen zdravnik. Zanimale so ga posebno očesne bolezni in zato se je z vso vneto posvetil tej specialni zdravniški stroki. Pokojni dr. Fister je bil značilen in dosleden, katoličan, ki ni nikdar skrival svojega prepričanja. Bil je tudi neumoren delavec pri naših prosvetnih in dijaških organizacijah in član društva slovenskih katoliških akademskih starešin. Njegova smrt je bila enaka njegovemu življenju. Umrl

je tiho, vdano in dobro pripravljen za pot v večnost. Naj počiva v miru!

— Apostolski nuncij o Apostolstvu sv. Cirila in Metoda. Apostolski nuncij v Beogradu je z velikim zanimanjem čital letno poročilo »Kraljestvo božje« in sporočil odboru: »Veseli me, da nekateri katoličani živahno in uspešno delujejo za cerkveno zedinjenje; a želeli bi bilo, da bi se temu delovanju pridružili tudi ostali katoličani, ki so bili doslej še nedelavni v tako važni zadevi.« Iz tega pisma in iz drugih izjav je razvidno, kako sveta Cerkev želi, naj bi vsi katoliški Slovanci sodelovali z Apostolstvom. Naj bi se torej Apostolstvo poživilo in vpeljalo v vsaki župniji. Sprejemnice in vpisovalne pole se dobivajo brezplačno pri Apostolstvu sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, Rožna ulica 11.

— Nova slovenska cerkev v Ameriki. Dne 22. junija t. l. so v Newburgu, Ohio, blagoslovili vogelni kamen za novo slovensko cerkev. Slavnostna govornika sta bila ob tej priliki msgr. Pfeil in Rew. Vitus Hribar, prvi slovenski duhovnik v državi Ohio.

— Nova sv. maša v slovensko-hrvatski nasebini v Sheboyganu, Wis. Dne 15. junija so imeli v župni cerkvi sv. Cirila in Metoda v Sheboyganu, Wis., novo mašo, ki jo je daroval sin tamkajšnje ugledne hrvatske družine Roka in Ane Juricek — Rew. Ivan Juricek. To je prvi faran slovensko-hrvatske župnije sv. Cirila in Metoda, ki se je posvetil duhovskemu poklicu.

— Izstop iz katoliške cerkve naznanja v večeršnjem »Narodu«. predsednik Orjune inž. Ferdo Kranjec.

— Dr. Žerjav na volilni agitaciji v Radovljici. Slavni demokratski priganjač radovljiški sodnik dr. Prešern je pred občinskimi volitvami v Radovljici povabil na pomoč samega dr. Žerjava, generala demokratske stranke, ki je hodil od hiše do hiše, od uradnika do uradnika ter prosil, pretel in grozil, naj vse glasuje za demokratsko listo. Pri tej agitaciji je prišel tudi v hišo županovega nečaka in ker je mislil, da je v tej hiši gostilna, je naročil en liter vina. K mizi je povabil nekaj volivcev in ko je bil liter prazen, je naročil drugi liter vina. Dr. Žerjavu se pa odreže hišni gospodar (županov nečak), ki so mu Žerjavove klobasarije že presedale: »Za drugega pa ne dam več!«

— Avstrijska vladna podpora »Slovenskemu narodu«. — »Slovenski narod« ponosno trdi, da ni nikdar prejemal od avstrijske vlade podpore. To pa ni res. Prejemal jo je tekom vojne in sicer cela tri leta. Enako, kakor pri drugih dnevnih listih je namreč tudi pri »Narodu« avstrijska vlada doplačevala pri računih za rotacijski papir. Res, da je bila ta podpora sklenjena v parlamentu in da so jo dobivali vsi dnevno izhajajoči časopisi, a vladna podpora je bila vendarle in ponosni »Narod« je ni odklonil. Če sedaj, ko so varnejši časi, trdi ta časopis, da ni nikoli prejel niti p a r e, je docela res, ker ni sprejemal par, temveč mnogo tisočev avstrijskih kron, tedaj še zlate veljave. In če bo »Narod« nadalje trdil, da ni prejel tudi enega avstrijskega vinarja, bo imel zopet prav, ker vlada ni dajala denarja naravnost časopisom, ampak je radi enostavnosti obračunavala naravnost s tvojnicami, oziroma »Papierfabriks-Verbandome«. — Ker smo dokazali »Slov. Narod« podporo s strani avstrijske vlade, pričakujemo, da bo zvest svoji večeraj dani besedi in nehal izhajati, kar bi bil edino pameten čin.

— Turški jezik v »Uradnem listu«. V »Uradnem listu« z dne 10. julija objavlja ministrstvo za pošto pravilnik o privatnih radioaparatih. V čl. 24. tega pravilnika beremo: »Redakcije, novinarske, borzne, trgovske agenture in esnafske združbe smejo imeti neomejeno pravico sprejemanja etc.« — Kaj je esnaf? (Nekateri pravijo, da so esnafske združbe gospodarske ali poslovne ali če še hočete privredne »združbe«; natanko pa tega ne vemo, op. ur.).

— Važni odloki ljubljanskega velikega župana. Iz »Uradnega lista«: »Društvo »Ortsgruppe des I. oesterreichischen Staatdienervereines« v Novem mestu je razpuščeno, ker že več let ne deluje in ker zaradi nezadostnega števila članov nima pogojev za pravni obstoj.«

— Hiralnica »Zavetišče sv. Vincenčija« v Mengšu sprejema v svoj na novo ustanovljeni zavod hiralce, možke in ženske. Prosilci naj se obračajo radi sprejema direktno na ta zavod v Mengšu.

— Orjunaški junaki v Kranju. Naše poročilo o junaštvih kranjskih orjunašev je dalo »Jutrovemu« poročevalcu povod, da je napisal »objektivno« poročilo o dogodku, ki »se je v resnici vršil, kakor ga nam (namreč »Jutro«) poroča očividec, in imenuje naše konstatacije »pravo mojstrsko delo klerikalne lažljivosti in potvarjanja« (»Jutro« št. 160). Ugotavljamo k našemu zadnjemu poročilu še sledeče: Ni res, da bi govoril kdo izmed naše družbe, ki »se je podala v posebno sobo«, in kriminirane besede orjunaških junakov: »Preden bosta dva meseca, se bo dogodilo nekaj! Pa ne radi volitev, temveč drugače! Peharc (vodja Orjune v Kranju) pa itak pride še nočjo tu sem v gostilno. Ga nabijemo, ubili ga bomo!...« Ni res, da so »klerikalni fantje« sledili »orjunašem do Merkurjeve trgovine« in ni res, da so junaški borci »za naciju« ostali po napadu v gostilni in »se mirno razgovarjali«. Res pa je, da je vdrila »v posebno sobo« četa črncev in pričela s huronskim vpitjem: »Kdo je rekel Orjune? Seveda nihče! Zajc!«

Pri tem poslu so se odlikovali sami mladi orjunci, katere si moramo zapomniti: Likozarjev Jože, Šumijev Tone, Gogalov Vilko, Blaznikov Tone in druge odlične cvetke iz orjunskega vrta, ki jih rede žulji delovnih ljudi, so kot nalašč sposobni »za plemenito in junaško borbo za naciju«. Res je nadalje, da je med tem vpitjem »discipliniranih« orjunccev vstopil sam vrhovni vojskovodja črne armade v Kranju in spregovoril: »Zdaj sem pa tle! Me pa le ubijte!« Ko so divjali orjunci in grozili, tedaj šele je izvedel, njihov vojskovodja »za smrtno in nevarno« grožnje »klerikalnih fantov«, ki so dale iznova povod za nadaljnje »osvojevalne namene« borcev »za naciju« na protidržavne »klerikalne fante«. Res je, da so dejansko napadli nekatere iz naše družbe, in res je, da so padale brce in udari po ramah in rokah na povelje samega dičnega in pristnega orjuna g. Strnada. Gola resnica je, da so ti junaki hodili po mestu po trije in trije in prežali na plen. Nihče ne bo utajil resnice, da so pretepali; zakaj odlični orjuncer Ferdo Ferjančič, bivši podporočnik, ki je iz golega in nesebičnega navdušenja do borbe »za naciju« zapustil vojaški stan in oblekel črno obleko, se je bahal po Kranju, kako so pretepali »klerikalne fante«. Mar menite, junaki orjunci, da boste z grožnjami in nasiljem izvojevali borbo »za naciju«? Junaki, priznajte svoje dejanje, čeprav že izjavljate, da ste storili to v razburjenosti. Kdo bo verjel še takim ljudem, ki na tak junaški način zavijajo resnico in begajo svoje bralce z lažmi? Za gentlemene se štejejo, pa ne poznate glavnega pravila gentlemena, da prizna, kar stori, ker gentleman je gentleman, vi ste pa junaki le takrat, kadar ni nobenega rizika, potem pa tajite kakor strahopetci.

— Najdražje mesto na Gorenjskem Kranj. Če prepotujemo danes Slovenijo, vsaj progo Maribor—Ljubljana, vidimo, da so se cene živilom, zlasti tudi po gostilnah, napram cenam pred štirimi meseci precej znižale. Najde se pa v tej naši lepi Sloveniji tudi kraj, kjer se cene nobenemu produktu niso niti za vinar znižale, temuč še podražile in ta kraj je Kranj, takozvana napredna metropola Gorenjske, kjer se tujec neusmiljeno odira. Kosi v gostilni z juho, telečjo pečenko, salato in eventualno še drugo prikuho, je v Kranju 20 kron dražje nego v Ljubljani ali Mariboru. Kaj pa s stanovanji? V Kranju sploh primerneje stanovanja dobiti ni, nekoliko zunaj Kranja pa je dražje od novejega peresa. Tako je n. pr. pred dnevi zahtevala neka gospodinja T. Č. od nekega delavca za prenočišče na navadnem slamniku nič manj kot 20 K na noč, to je 600 K na mesec in to z bajti! Še tiste pare, ki si jih revež-delavec ne prihrani, temveč pristrada, mu jih taki denarja požrešni ljudje požro. Ne bi ugovarjali tej ceni, ko bi to bila lepo opremljena sobica, kakor se spodobi, ali to je majhna umazana luknja, ki ne vsebuje druge opreme, kakor edino slamnato posteljo. Tako so delali leta 1914. Judje v Galiciji. Vprašamo oblast, ali je res dovoljeno, da se delavca na ta način guli? Bajne plačuje tisti ženski še druga revna delavska stranka ogromno vsoto in zato se bomo tudi na davkarji prepričali, ali je glede najemniškega davka vse v redu. So tudi poštene in krščanski ljudje v Kranju, ali malo jih je. Da prihranimo ljudem, ki nameravajo posetiti Gorenjsko, oziroma Kranj, različna vprašanja, povemo vsem vnaprej, da je to tisti Kranj, kjer najbolj cvete Žerjavov fašizem in se mirni ljudje po gostilnah napadajo s smrtonosnim orožjem.

— Sokol in Orjuna med seboj. Sokol v Škofji Loki se je zaradi Orjune sprl. Dolenc Franc ml. je iz odbora izstopil, Dolenc star. pa preti z demisijsko. Orjuna si namreč preveč lasti Sokolski dom. — Sokoli v Zabnici so se tudi s škofoješkimi sprli. Tudi radi Orjune.

— Sokol v Borovnici šteje, kakor smo izvedeli, samo še odbornike.

— Očividec o orjunskih divjaštvih na postaji Pednart. Gospod, ki se je vozil v istem vlaku z Orjuno, katere se je vračala z »blagoslovljenja« svoje zastave v Lescan, nam poroča: Jaz sem se vozil z istim vlakom kakor orjunska tolpa in radi pomanjkanja prostora nisem mogel drugam nego da sem ostal pred vhomom v voz, ki je bil z orjunaši zaseden. Ko je pripeljal vlak na postajo, je bilo sprva vse mirno. Ko pa je jel jeseniški vlak odhajati, so začeli orjunaški kričati »Živijo orjuna!«, naker v jeseniškem vlaku sprva nihče ni odgovarjal. Le potem se je iz zadnjega voza slišalo: »Fuj orjuna, dol orjuna!« Nato sta padla takoj dva strela proti jeseniškemu vlaku, pa ne iz gozda ali žabica iz jeseniškega vlaka, kakor trdi »Jutro«, ampak jaz sem razločno videl, da se je streljalo iz istega vagona, na katerem sem stal jaz, ker sem bil nagnjen vun in gledal za odhajajočim vlakom. In na ta dva strela so takoj vdrli Orjunaši iz voza ter oddali celo kopo strelcev za odhajajočim jeseniškim vlakom. Medtem so pridrveli tudi ostali Orjunaši iz prednjih dveh ali treh voz ter pomagali streljati. Naposled so ogenj ustavili in se začeli kobacati nazaj v voze; samo njihov kolovodja se je še posvetoval z nekaterimi, kaj zdaj početi. In so jo pogruntali. »Akciona na polje!«, se zasliši in zopet so poskakali iz vozov ter pričeli streljati proti gozdu, kamor jim je pokazal kolovodja, ki je takoj hitel poročati dr. Žerjavu, da so Orjunci napadeni od komunistov. Še to le za »Jutro«: Ta list namreč poroča, da se je najprvo slišal močan pok. Seveda! Samo, da sta bila to dva

strela iz repetirke s istim Steyer in ne od nedolžne žabice, katere nihče ni vrgel. Rad bi vedel še, ali »Jutro« misli, da tudi v vagonih rastejo smreke in borovci, ker je slišal prve strele iz »gozda«.

— Veroučitelje — dušne pastirje, učitelje na ekskurendnih šolah, na oddelkih za oddaljene otroke in nestalno nastavljeni učitelje žen. ročnih del vabim, naj predložijo tekom meseca julija t. l. izkaze o dejanskih učnih urah v zmislu razpisa višjega šolskega sveta z dne 16. jan. 1923, št. 467, Ur. l. št. 8 s to razliko, da navedejo učne ure posebej za čas od 1. do 30. aprila 1924 in od 1. maja do 30. junija (event. za ekskurendne šole do 31. julija 1924). Izkaze je predložiti čimprej toda vsaj do 15. avgusta 1924. Dalje naj predložijo na posebnih izkazih učitelji na ekskurendnih šolah, veroučitelji — dušni pastirji in učitelje ženskih ročnih del, ki uče izven svojega bivališča, izkaze za potnišne in prehrano v zmislu razpisa prosvetnega oddelka za Slovenijo z dne 7. aprila 1924, št. 4832, Ur. l. št. 31, za čas od 1. aprila do 30. junija odtod do 31. julija 1924. Prijave naj se vlagajo na način, ki ga predpisujeta navedena razpisa. Obenem obveščam vse one prizadele učne osebe, ki še niso prelele 1924, št. 4832, Ur. l. št. 31, za čas od 1. julija 1923 do 31. marca 1924, da jih prejmejo, kakor hitro se dovoli za to potrebni krediti. — Šef oddelka: Dr. St. B. u. k., s. r.

— Po prusko. Iz železniških vrst smo prejeli: Te dni sem bil v Zagrebu. Bilo je ob 8 zjutraj. Pred Savskim kolodvorom je stala vrsta železničarjev po vojaško v »pozorcu«; v rokah so držali službene zastavice in kakšen strgan »kaput«. Prišel je uradnik, ki si je, kakor pri vojaškem raportu, z vsakim salutiral, nakar so železničarji odšli vsak na svoje službeno mesto. Vprašal sem enega od njih, kaj je ta nastop pomenil. Odgovoril mi je, da morajo železničarji na ta način vedno vsak dan javiti svoj prihod v službo. To je pač skandal, da mora ubogi, lačni in strgani železničar stati vsako jutro v vojaški pozituri pred uradnikom in to javno, pred vsem občinstvom. Ako se novi načelnik na Savskem kolodvoru ne zna izkazati s pametnejšimi novotarijami, bi mogel brez škode še to opustiti. Izboljšanje gmočnega položaja in službenih razmer, to je, kar nujno potrebuje železniška služba, ne pa novih šikan.

— Popust na železnicah za posetnike praškega vzorčnega velesejma. Jesenski svetovnoznani praški vzorčni velesejem se bo vršil v dneh od 21. do 28. septembra. Interesanti iz kraljevine SHS se opozarjajo, da je prometno ministrstvo v Beogradu odlokom z dne 27. maja dovolilo vsem posetnikom velesejma 50 odstotni popust na vseh jugoslovanskih železnicah za vožnjo v Prago in nazaj. Ta popust velja za vse osebnine in brze vlake izvzemši Simphon-Orient-Expressa. Istotako je dovoljen 50 odstotni popust na tovarni tarifi za razstavljene vzorce. Ministrstvo železnice CSR je kot prej tudi sedaj dovolilo popust na čel. progah ter ministrstvo zunanjih zadev CSR 75 odstotni popust pri pristojbinah na vizume, tako, da bo poset praškega velesejma za jugoslovanske trgovce, industrije, poljedelce in obrtnike zvezan z minimalnimi izdatki. Z ozirom na gorinavedene olajšave ter na najboljši glas, ki ga uživajo vzorčni velesejmi v Pragi, v kolikor se tiče prvovrstnih nakupnih virov, se splošno sodi, da bo število posetnikov iz kraljevine SHS ob priliki prihodnjega velesejma naravnost impozantno.

— Spomenik Runjaninu. Dne 12. julija odkrijejo v Novem Sadu na grobu skladatelja hrvatske narodne himne Josipa Runjanina nagrobni spomenik. Novosadska pevska družba zapojejo ob tej priliki ob Runjaninovem grobu »Ljeto našo domovino«.

— Spominska plošča Miloradu Draškoviću. Dne 13. julija odkrijejo v Delnicah spominsko ploščo leta 1921. tamkaj umorjenemu notranjemu ministru Miloradu Draškoviću. Samostojni demokrati porabijo to priliko za politično propagando ter bo ob odkritju govoril med drugimi Svetozar Pribičević.

— Zaromet v policijski službi. Zagrebška policija je uvela za nočno službo zaromet, ki svetlilo pol kilometra daleč in tehtajo samo 5 kg.

— Toča. Iz Dolenje vasi pri Ribnici nam poročajo: Komaj smo prestali povodenj, že je udarila v ponedeljek zvečer toča, ki je napravila zopet obilo škode. Koruza je deloma strta, deloma zelo poškodovana, oves uničen, da bo treba kositi; v kolikor je pšenica rja prizanesla, jo je zdaj potolkla toča. Še hujsi je pa škoda v poslednji Stari cerkvi, kjer so posamni deli polja docela uničeni.

— Toča in vihar na Vinici. V noči 7. t. m. je tukej toča strašno gospodarila. Velik del pridelkov je uničen. Tudi na stanovanjih in drevju je škoda velika, ki jo je povzročil silen vihar. Najstarejši ljudje ne pomnijo take nesreče. Nevihita je prišla od Dragatuša, divjala preko viniške doline in se ustavila na Hrvatskem v razdalji 6 km. Kogar zadene dolžnost, naj se zgane, da pomaga!

— Ciklen na jadranski obali. Iz Zadra poročajo, da je pred dvema dnevi razsajal ob dalmatinski obali silen vihar, ki je napravil zlasti po olivnih nasadih in po vinogradih mnogo škode.

— Izlet prekmurskih dijakov. Pod vodstvom gg. dr. Sušnika in Orožna so napravili gimnazijci iz Murske Sobotice dne 30. junija izlet v Zagreb, Bakar, Kraljevico, s parnikom

na Sušak, odtod v Ljubljano, na Bled in v Bohinj. Na Bledu je sprejel dijaške kralji, jih pogostil ter bogato obdaroval. Prekmurskim dijakom ostane izlet v vednem spominu.

— Zopet nesreča v Sorici. 8. t. mes. je pasel 12letni Janez Koder iz Zg. Danj živino nad Torko pod Ratitovcem. Zagledal je v skalah lepe planinke, kamen se mu je odkrušil, pa je padel čez rob na sence in se še valil po strmini. Bil je na mestu mrtev. Pred dobrim tednom mu je pa umrl oče na Studencu.

— Ukradeno sukno. Orožniška stanica v Kamniku je zaplenila dne 6. junija 1924 pri Francetu Fricu, delavcu na Ferovem pri Kamniku pet kosov sukna za moške obleke in en kos klota. Franc Fric trdi, da mu je blago dne 30. maja 1924 prinesel v shrambo njegov pokojni brat Albin Fric iz Trbovelj. Blago je sumljivega izvora in se naj zglašijo eventualni lastniki pri okrajnem sodišču v Kamniku med uradnimi urami.

Pisani Prvo kopališče za zdravljenje revmatizma, trganja, lilaša, ekzudatov. Direktni brzojav preko Bratislava. Informacije L. Schreiber — Zagreb Akademski trg 1.

štajerske novice.

Š Kako se »uradi« fabricirajo. Iz enega zadnjih uradnih listov je razvidno, da je reduciran »adjunkt« obrtno-pospeševalnega urada v Celju, Založnik Ignacij, zopet sprejet, oziroma uvrščen v službo. Mimogrede povedano, je po nazorih obrtnikov ta »urad«, razen za celjskega Rebeka, za obrtnike popolnoma nepotreben in le težko obremenjuje državne finance. Kako je od tega »urada« prišlo, naj javnost izve: Založnik je bil v dr. Kukovčevi advokatski pisarni pisar in da se ga je Kukovec na lep način iznebil, si je ta »slavni urad« izmislil ter Založnika za časa svojega ministirovanja državi obesil. Ta urad je, kakor znano, agitacijska ekspozitura za skrahirano Kukovčevo stranko. In to naj mi davkoplačevalci vzdržujemo in plačujemo! Mi obrtniki zahtevamo, da se ta urad kot nepotreben opusti, Založnika pa naj Kukovec za agitacijo za svojo stranko sam vzdržuje.

Š Sokoli med seboj. Med zadnjo sokolsko veselico v Žalcu je prišlo do prav smešnih prizorov, ker je sokol Kuček dobil od nekega srbskega »brata« par mastnih klofut. Nazadnje je moralo orožništvo intervenirati. Zdravo!

Primorske novice.

p Idrija prešla v roke občinskega komisarja. Minolo soboto je prevzel občinske posle v Idriji kot komisar vpokojeni general Gran Ufficiale Castellazzi. Pretvezni razlogi za razpust idrijskega občinskega sveta še niso znani; dejansko pa gre pač le zato, da se občinska uprava odtegne vplivu domačega prebivalstva in se izroči italijanskim rokam.

Ljubljanske novice.

lj Pogreb št. dr. Valentina Fistra se bo vršil danes popoldne ob 2. iz deželne bolnice na Gosposvetsko cesto, odkoder prepeljejo truplo v Kranj. V Kranju se bo vršil pogreb drevi ob 7.

lj Starešine kat. akad. društev se vabijo, da se polnoštevilno udeležijo pogreba pokojnega člana dr. Valentina Fistra. Zbirališče ob tričetrt na 2. pred mrtvašnico državne bolnice.

lj Razpis občinskih volitev v Ljubljani. Razpust obč. sveta ljubljanskega je bil izvršen z odlokom vel. župana ljublj. oblasti z dne 10. junija 1924 št. 82/pov. Protestna seja obč. sveta proti razpustu se je vršila v soboto dne 14. junija 1924. Pri tej seji se je soglasno sklenilo, da se obč. svet proti razpustu ne pritoži, vendar česar je stopil odlok vel. župana takoj v pravno moč. Določila št. 87 obč. reda za mesto Ljubljano določa v odstavku 3: »V 4 tednih po tem, ko je ukaz o razpustu stopil v pravno moč, mora deželni načelnik razpisati novo volitev, katero je izvršiti po določenih obč. volilnega reda.« — Vprašamo g. velikega župana, zakaj ne izpolnjuje zakonitih predpisov in zakaj ne razpiše obč. volitev za mesto Ljubljano? Zahtevamo, da se izvršuje zakon in da se volitve takoj razpišejo, da more priti ljubljansko prebivalstvo do svojih pravic in vzpostaviti na mesnem magistratu normalno stanje. Ako volitve tekom prihodnjega tedna ne bodo razpisane, pripravljiva Zveza delovnega ljudstva veliko protestno zborovanje, za katerega vlada veliko zanimanja. K velikemu županu bo odposlana deputacija, ki ga bo opozorila na izpolnjevanje obstojećih zakonov.

lj Vzorno poslovanje magistratnega komisarja. Te dni se je zahtelo magistratnemu komisarju za oskrbovanje opravil mesta Ljubljane opraviti tudi opravilo brezplačne vožnje na električni cestni železnici, kar pa brez tozadevnega brezplačnega voznega listka ni mogoče. Pri študiranju starih številk »Jutra«, iz katerega zajema učenost komunalnega gospodarstva, je naletel na notico, da so imeli nekateri bivši obč. svetovalci brezplačne vozne listke na tramvaju. Tej »Jutrovi« notici je

nasedel in takoj naročil na magistratu, da dolične listke izterjajo od imeteljev. Na žalost pa se je moral g. komisar uveriti, da »Jutro« prepozno čita. Vsi ti listki so bili že pred enim mesecem namreč vrnjeni na naslov uprave električne cestne železnice, odkoder so jih bivši obč. svetovalci prejeli. Če g. komisar tudi druga opravila tako »oskrbuje«, da prihaja en mesec prepozno, tedaj si lahko mislimo, kako bo izgledalo njegovo oskrbovanje opravil mesta Ljubljane, ko prevzame mestno gospodarstvo novoizvoljeni občinski zastop.

Kdo je ata Narod? V neki gostilni na Lavreli so bili zbrani možje in so se zgovarjali o Orjuni, Trbovljah, Fakinu, Juvanu in tudi o atu Narodu. V gostilno vstopi ravatelj ljubljanskega magistrata dr. Zarnik in ko ga možje zagledajo, vpraša eden izmed njih začuden: Ali je ta ata Narod?

Somišljeniki! Vsa naša somišljeniki, ki količkaj more, naj se jutri udeležijo proslave orlovske petnajstletnice na Igu. Zavedajte se naših težkih razmer in nam pokažite, da nismo sami! Vozovi vas bodo čakali ob 12. na Izanski cesti.

lj Popravek. V včerajšnjem članku »Odgovor na umazan napad« se je v drugem odstavku vrnila neljuba napaka. Drug stavek tega odstavka se mora glasiti pravilno: »Kje je moralnost, utegne največ povedati prejšnji lastnik »Delniške tiskarne« gospod Bamberg sen. (starejši)« ne pa gospod Bamberg sin.

lj Stenografična tekma na Christofevem učnem zavodu v Ljubljani se je vršila dne 11. t. m. pod vodstvom strokovne učiteljice Ivanke profesor Robidove. Diktiralo se je 4 minute z brzino 100 besed v minuti. Tema diktata je bil Sumanov članek »O jeziku«. — Prva je bila gđ. Ela Pliberšek (obdarovana z zlato zapestnico), druga gđ. Malči Koman (obdarovana z zlatim obeskom), tretja Outrata Zora, vse iz Ljubljane, četrta gđ. Ivanka Prek z Vrhnike in peta gđ. Marija Korošic iz Trčiča. — Prireditelj tekme kaže razveseljen napredek na polju slovenske stenografije in je interesantni tekmi prisostvovalo mnogo občinstva. Ta uspeh se je dosegel po 10 mesečnem pouku v stenografiji.

lj Urad ljubljanskega velesejma je dal nalepiti reklamne plakate za letošnji vzorčni sejem. Na razna vprašanja odgovarjamo, da je načrt za ta plakat naredil Trpin Janko, litografski vajenec Jugoslovanske tiskarne, njegov podpis je pa mariborska tiskarna, ki ga je tiskala, najbrže vsled pomote izpustila.

Po svetu.

— Hitro brzojavlanje slik. Ameriška brzojavna in telefonska družba je izumila nov izredno hiter način v brzojavljanju slik in je poslala tekom dveh ur več fotografij iz Clevelanda v Newyork. Za brzojavljenje ene slike so porabili pet minut. Slike so bile tako dobre, da so jih takoj lahko uporabili v časopisih.

— Hišo na kolesih. V angleški Severni Ameriki je več pokrajin. Ena se imenuje Alberta. Je popolnoma poljedelska in imajo vse te kmetije tam veljkansko razsežnost. Ob četvi so vsi možki, vse ženske in vsi otroci zunaj na polju in delajo od jutra do večera. Da čas bolj izrabijo in varujejo moč delovcev, so napredni lastniki teh ogromnih kmetij zgradili stanovanja na kolesih. Zvečer so zmeraj že tam, kamor delavci pridejo, drugi dan gredo pa spet naprej. Delavci jedo in pa spijo vsak dan drugje. Takih kmetij je drugod po svetu pač malo.

— Pevska tekma v Benetkah. Na mednarodni pevski tekmi, ki se je vršila te dni v Benetkah, je dobil prvo nagrado pevski zbor Križkovsky iz Prage. Vse ostale nagrade so dobili italijanski pevski zbori.

— Umazani milijarder. Znanemu amerišemu milijarderju Leiterju je zaračunala prodajalna nogavice 1400 dolarjev za 111 parov. Leiter je pa odgovoril, da je to predrago in da ne bo plačal 12 do 13 dolarjev za en par nogavice, ki so vrhu tega še druge barve, kakor jih je naročil. Prišlo je do tožbe. Sodišče je Leiterja obsodilo, češ, 12 dolarjev za milijarderja ni preveč, posebno še, ker je naročil naenkrat čez 100 parov.

Poskusite!

Naznanila.

Dev. Mar. poljska godba priredi v nedeljo, 13. julija, ob 3. uri popoldne vrtno veselico na vrtu g. Zajca, p. d. pri Bašci v Soteski (št. Jakob ob Savi). Sodeluje tudi gasilski kvartet Vevče. — Prijatelji poštene zabave uljudno vabljeni. — Odbor.

Gasilska župa Cerknica napravi v nedeljo, dne 13. t. m., z včlanjenimi društvi pešizlet iz Cerknice v Begunje, kjer se udeležijo blagoslovljena tamkajšnjega novozgrajenega gasilskega doma.

Prostovoljno gasilno društvo Vrč-Glince priredi v nedeljo 13. t. m. veliko vrtno veselico z obilnim sporedom. Prijatelji gasilcev v nedeljo vsi na Vrč.

Cerkveni vestnik.

c Evharistični shodi. Sv. cerkev zlasti sedanje dni ničesar bolj ne priporoča, kakor češčenje sv. Rešnjega Telesa, posebno še evharistične shode. Cerkveni zakonik (kan. 711) naroča, naj bo v vseh župnijah bratovščina sv. Rešnjega Telesa, ki naj bo središče vsega delovanja v čast sv. Evharistiji. Glede evharističnih shodov pa je zlasti važno apostolsko pismo sv. očeta Pija XI. z dne 7. marca t. l. (Acta Apost. Sedes 1. aprila 1924). V njem so potrjene vse duhovne milosti in privilegiji za svetovne evharistične shode, kakor tudi za evharistične shode posameznih narodov in pokrajin. Udeleženci dobe pod navadnimi pogoji popoln odpustek, za molitev pred Najsvetejšim je določen odpustek sedem let in 7 kvadranten, za vsako dobro delo ob času evharističnega shoda 100 dni. Kjer je sv. Rešnje Telo izpostavljeno celo noč, sme biti polnočnica združena s sv. obhajilom vernikov. Te duhovne dobrine pa so z imenovanjem apostolskim pismom Pija XI. dovoljene tudi udeležencem evharističnih shodov, ki se obhajajo po posameznih dekanijah in župnijah. Sv. oče želi, da bi se evharističnemu Zveličarju na kolikor mogoče mnogih krajih izkazovalo javno češčenje, obenem naj bi se pa v cerkvenih govorih in na zborovanjih govorilo o največjem zakladu, ki ga imamo na zemlji, o sv. Evharistiji, in posebej tudi o bratovščini sv. Rešnjega Telesa. — Važna je tudi določba novega apostolskega pisma, da morejo dobiti za časa evharističnih shodov popolni odpustek verniki onih okrožij, za katere se vrši shod, če molijo za prospeh evharistične prireditve in prejema v domači cerkvi sv. zakramente. Tako lahko dobe popolni odpustek verniki kamniške dekanije 12. in 13. julija (shod v Grobljah pri Damžalah), verniki leskovške in litijske dekanije 9. in 10. avgusta (shod na Raki in v Šmartnem pri Litiji) in verniki vrhniške dekanije 16. in 17. avgusta (shod na Vrhniki). Letos od 22. do 27. julija pa dobi popoln odpustek vsak katoličan, ki molji za srečen izid mednarodnega evharističnega shoda, ki bo tiste dni v Amsterdamu na Holandskem. O posameznih shodih bomo poročali.

c Duhovne vaje v Lichtenthurnovem zavodu. V dneh od 9. do 13. avgusta bodo v Lichtenthurnovem zavodu duhovne vaje za bivše gojenke in učenke zavoda. Začetek 9. avgusta zvečer ob 6. Dohod 9. avgusta (sobota) ves dan. — Udeležba je dovoljena tudi onim, ki niso bile tukajšnje gojenke. Na svilenje v tistem okrilju zavoda!

c Duhovne vaje za učiteljice se prične v uršulinskem samostanu v Ljubljani dne 10. avgusta zvečer in trajajo do 14. avgusta zjutraj. K številni udeležbi vljudno vabi predstojništvo.

Pri kupovanju Reumatisa, sredstva proti trganju in revmatizmu, treba paziti, da ni ponarejen, kajti pravi, ki ga izdeluje edino Mestna lekarna v Zagrebu, se dobiva za Ljubljano in okolico v lekarni Leustek.

Dijaški vestnik.

d V Ljubljani se nahajajoče člane katol. akad. društev pozivljamo, da se udeležijo pogreba zdravnika dr. Valentina Fistra, odličnega našega Krekovca. Izkažimo zadnjo čast svojemu bivšemu sobojevniku! Pogreb bo jutri, v soboto, 12. t. m., iz državne bolnišnice ob dveh popoldne. Zbirališče ob tri četrt na dve pred mrtvašnico.

Abiturientil! Pred odločitvijo za svoj bodoči poklic stojite. Kam se boste vpisali? V Zagrebu imate na univerzi poleg štirih običajnih fakultet še gospodarsko-šumarsko fakulteto; potem še veterinarsko, trgovsko in tehnično vis. šolo in farmacevtski tečaj. Kogar veseli katere izmed teh strok, naj pride v Zagreb, ne bo mu žal. Živi in stanuje se v Zagrebu kolikor toliko dobro, veliko bolje kot v drugih visokošolskih mestih. Svojo akademsko družino pa dobite v j. k. a. d. »Danica« v Zagrebu. Pojasnila glede vlaganja prošelj za stanovanje in za vpisavanje bomo objavljali med dnevnimi novicami »Slovenca«. Radevolje pa daje vsa pojasnila, pismeno in ustmeno: Kocijančič Viktor, cand. med., Ljubljana, Lepodvorska ulica št. 175. — Bog živi! J. k. a. d. »Danica« v Zagrebu.

d Kamniška podružnica SDZ priredi v nedeljo, 13. t. m. od 8.—10. ure popoldne slavnostno zborovanje v društvenem domu v Domžalah. Nato se udeležijo Evharističnega shoda v Grobljah. Popoldne skupno kosilo. Popoldne korporativna udeležba pri slovesni procesiji z Najsvetejšim. — Za vse člane in članice obvezno! Vabljeni vsi katoliški misleči dijak! Z Bogom za narod!

Akademikom in abiturientom! Duhovne vaje za abituriente in akademike v St. Vidu bodo letos od 19.—21. julija. Pridite pa že tekom popoldneva 18. t. m., ker je zvečer že prvi govor. Za hrano in stan naj vsak po svojih močeh prispeva. Pridite! Prefekt C. A. M.

Najcenejše in najnovejše obleke za dame in gospode dobite samo: Selenb. ul. 3. Gričar & Mejač.

Turistika in sport.

Vsem udeležencem I. planinskega kuluka. Glavni odhod na planinski kuluk je v soboto, dne 12. t. m. ob 18. uri 35 min. zvečer v Kamnik. — Osrednji odbor S. P. D.

Gospodarstvo.

»Jutro« in naše gospodarstvo.

Ko smo pred nedavnim razširili gospodarsko rubriko našega lista, smo si postavili za cilj, imeti pri presojanju naših gospodarskih vprašanj pred očmi vsekdar interese celokupnega našega narodnega gospodarstva. Zvesti temu načelu, moramo brez ozira na politične okoliščine teh vprašanj popolnoma objektivno pokazati na nekatere metode »Jutra«, ki so v velikansko škodo celega našega gospodarstva.

Eden glavnih notranjih vzrokov dosedanjih neuspehov in težav našega slovenskega narodnega gospodarstva je neverjetna desorganizacija, pomanjkanje vsakršne koli vzajemnosti in solidarnosti posameznih naših gospodarskih faktorjev med seboj, ki se javlja velikokrat v zelo nelojalni konkurenci. Pred nedavnim je izrekel neki odlični lesni trgovec iz Rima, ki je imel v Ljubljani posla, to značilno kritiko o naših razmerah: »Ako pride inozemec na naš trg in se informira o kakih naši trdki, smatramo, tudi ako gre o konkurenčni trdki, za našo dolžnost, da ne podajamo o njej nikake izjave, za slučaj, če ne moremo podati ugodnih informacij. Pri vas pa opazujem malenkostno obrekovanje trgovcev med seboj. Drug o drugem širijo napram inozemcu neugodne vesti, češ, da je nesoliden, da stoji pred konkurozom itd. Veseli me, da sem pri kasnejšem poslu z dotičnimi trdkami ugotovil ravno nasprotno.«

V to kategorijo zbiranja malenkostnih sredstev za posamezne svrhe spada žal velikokrat tudi pisanje »Jutra«. Noben drugi slovenski časopis ne navaja v podnaslovu, da je posvečen poleg politike, kulture itd. tudi gospodarstvu in prepričani smo, da smo popolnoma pravični, če trdimo, da ni noben drugi slovenski časopis zadejal s svojim pisanjem našemu gospodarstvu tolike škode, kot ravno »Jutro«. Psihološko je razumljiv v naših malenkostnih provincialnih prilikah kak napad proti tej ali oni trdki, da pa organizira velik dnevnik sistematične napade proti velikim in važnim gospodarskim organizacijam, izpodkopa njihovo kredit, dober glas, to se nam zdi neodpušljivo in kaznjivo. Ako so nastopali finančni ministri proti špekulantom, ki so delali na besno dinarja in to večkrat upravičeno z drakoničnimi kaznimi, bi bila njihova dolžnost, da ravnatoko nastopijo proti brezvestnemu pisanju posameznih časopisov, čeprav so bili do sedaj hvala Bogu še zelo redki, ker ni tako pisanje nič manj v stanu, oškodovati vitalno narodne gospodarske interese. Princip modernega gospodarstva je namreč tako intenzivna in neločljiva prepletenost interesov med posameznimi gospodarskimi faktorji med seboj, da je nemogoče udariti in oškodovati enega, ne da bi pri tem trpela celota.

Dolgotrajni in sistematični napadi »Jutra« na Jadransko banko n. pr. niso mogli uničiti tega podjetja, kakor sploh ni mogoče ubiti velikih, dobro organiziranih in vsestransko zasidranih gospodarskih ustanov, razven, če ne nastopijo elementarno velike nesreče, kakor n. pr. vojna, ali ako ne postanejo žrtve velikih lahkomišljenih špekulacij, kakor smo imeli nedavno priliko videti to pri nekaterih dunajskih bankah. Pač pa so škodovali ti »Jutrovi« napadi vsemu slovenskemu narodnemu gospodarstvu, ker so veliko pripomogli k temu, da je prešla cela vrsta krasnih naših gospodarskih podjetij, ki so bila popreje v slovenskih rokah, nazaj v last tujcev. V isto vrsto spadajo tudi napadi »Jutra« na Jugoslovanski kreditni zavod.

To počenjanje, ki ga mora vsak razsoden človek obžalovati in obsojati, nadaljuje večerajšnje »Jutro« z lahkomišljenjem in naravnost zlobnim napadom na Gospodarsko zvezo in kar meče okrog sebe z milijonskimi izgubami. Pri majhnem lesnem skladišču, ki ga ima Zveza v Ribnici, naj bi bila izgubila 8 milijonov dinarjev! Malo je slovenskih lesnih podjetij, ki bi v celoti sploh razpolagala s tolikim obratnim kapitalom!

Ne da bi hoteli razpravljati o absurdnosti teh vesti, iz katerih gleda le namen, moramo mi, ki poznamo to vprašanje malo bolje od gospodov okrog »Jutra«, povedati na njihov naslov tole: Ako bi šlo za privatno gospodarsko ustanovo, bi se omejili na to, da opozorimo našo javnost na nedopustnost in splošno škodljivost takega brezvestnega, neresničnega poročanja. Ker pa je vprašanje zadrugištva po sredini, ste, gospodje, v srečnem položaju, da lahko mirno spite. Ničesar zadrugišnega niste ustvarili, ničesar nimate na zadrugiškem polju pokazati in ničesar izgubiti.

Stotine nas pa, ki delamo na zadrugiškem polju, imamo mirno samozavest, da nismo pokvarili, kar so naši prednamci z nepozabnim Evangelistom Krekom na čelu zasnovali. S ponosom se zavedamo, da je naše zadrugištvo s Zadrugiško zvezo, Gospodarsko zvezo in Zadrugiško gospodarsko banko po priznanju nepristranskih Hrvatov, Srbov in inozemcev relativno med najbolj sistematično in dosledno izvedenimi zadrugiškimi organizacijami sploh. Res je, da se ima tudi naše zadrugištvo boriti z neštevilnimi težavami, ki so posledica splošne gospodarske krize. Toda vse zapreke so bile srednje premagane in naše zadruge, v prvi vrsti Gospodarska zveza, so danes močnejše kakor kadarkoli.

Takse na točenje vina.

Z rešenjem finančnega ministra z dne 13. junija št. 27759 je odrejeno, da vinogradniki, ki prodajajo lastne proizvode, ne plačujejo taks po tarif št. 63 ter da ne potrebujejo tozadevnega posebnega dovoljenja. Dolžni pa so plačati najmanjšo takso po tarifi št. 62.

Zakon o taksah št. 63 se glasi: za potrdilo o osebni profesionalni sposobnosti za opravljanje gostilničarske ali kavarniške obrti in sploh obrtnega točenja pijač (osebno pravo) Din 200.

Zakon o taksah št. 62 se glasi: Za pravico točenja pijač se plača takse: a) v Belgradu, Zagrebu, Ljubljani, Mariboru, Novem Sadu, Osijeku, Sarajevu, Splitu, Subotici in v vseh kopališnih mestih vsakega pol leta Din 1500, 750, 500, 300.

b) V mestih nad 2000 prebivalcev vsakega pol leta Din 1000, 750, 500, 300.

c) v mestih do 2000 prebivalcev vsakega pol leta Din 750, 500, 300, 200.

4. Pripomba: najmanjšo teh taks plačajo oni vinogradniki, ki imajo dovoljenje za točenje vina lastnega pridelka, ako razen vina ne točijo nobenih drugih pijač.

Tržno poročilo.

Novosadska borza 11. julija 1924. Nova pšenica Din 290—300, stara pšenica Din 317.50 do 320, koruza Din 237.50, oves Din 295, moka Din 475, drobni otrobi Din 180, debeli otrobi Din 230. — Tendence čvrsta.

Nova žetev. Po najnovejših poročilih letošnja žetev pšenice ne bo izpolnila nad kmetovalcev v Vojvodini. Mesto zelo dobre letine bomo imeli tako po kakovosti kakor po količini mnogo slabšo letino kot lani. Vzrok temu je iskati v zelo veliki vročini zadnjih tednov pred žetvijo, katera je sledila prejšnjim velikim padavinam. Teža hektolitra znaša samo 75—77 kg (lansko leto čez 80 kg). Na jutro se bo pridelalo komaj 5—6 mte. Koruza se nasproti temu zelo dobro razvija ter bo za slučaj dovoljnega dežja v mesecu avgustu prav dobro obrodila.

g Sladkor. Današnja borza v Trstu notira: Za češke kocke kocke Lstg. 29.75, za češki kristal Lstg. 27, za ogrske kocke Lstg. 29.25, za java pričetkom avgusta Lstg. 26.50. Ogrskih in italijanskih kock ni bilo danes na trgu.

Kava. Kava je v zadnjem tednu proti pričakovanju zelo poskočila, čeprav se je pričela kupčija z novim blagom, katerega se je moglo vedno ceneje nabaviti kot starega. Redno vsako leto so cene s dovozom novega blaga padle. Danes se mora plačati za Rio kavo Lit. 850, za Santos Lit. 1000 in še več za 100 kilogramov.

Amerikanska mast. Amerikanska mast se je v zadnjih treh dneh silno podražila. Cena pri vagonem odjemu v dolarjih za 100 kg je znašala: 9. t. m. 30.60 dolarjev, 10. t. m. 30.70, 11. t. m. 31.40 in to za mast v velikih sodih po 170 kg. Mast v zabojčkih je 0.40 dolarja dražja, ona v sodih po 50 kg pa 0.25 dolarja dražja. Glasom poročil iz Amerike, se pričakuje še nadaljna občutna podražitev.

Živina, teleta, prašiči. Cene živini so v prošlem tednu nekoliko popustile. Voli debeli 12.50 do 13.50, rejeni 12 do 12.50, bikli rejeni 12 do 13, krave rejene 9 do 11, klobasariče 7 do 8.50, teleta debela 16.50 do 17.50. Prašiči so kljub živahnejši ponudbi ostali neizpremenjeni. Prašiči zaklani do 50 kg Din 20 do 21.50, nad 50 kg 23 do 23.50, peršutniki 50 do 90 kg Din 23 za klano blago.

Dunajsko tržno poročilo. 8. t. m. je bilo na trgu 10.060 prašičev: 2740 speharjev in 7320 peršutnikov. Uvozile so: Poljska 7428 kom, Romunska 1453, Jugoslavija 903, Holandska 338, Ogrska 54, Avstrija 140. Cene: prima debeli prašiči nak 20.000—20.600, Ila debeli nak 19.000—20.000, stare svinje nak 14.000—18.000, angleški pršutniki nak 16.000 do 20.000. — Na trgu je bilo dosti manj blaga (2500 komadov) kot v zadnjih tednih. Cene so ostale neizpremenjene. V splošnem se pričakuje padec cen pri prašičih in pri živini.

Tedenski pregled živinskega trga v Italiji. Konzum govejega mesa se je v preteklem tednu zelo znižal. Popustile so tudi cene. V Milanu je bilo pretečeni četrtek na trgu: 243 volov, 326 krav in 159 bikov. V pondeljek pa: 124 volov, 212 krav in 127 bikov. Na trgu je bilo tudi nekaj amerikske živine in manjša količina jugoslovanske. Pocenilo se je tudi teleče meso za Lit 30 do 40 pri 100 kg. Ceno so obdržala samo neodstavljena teleta in telice. Položaj na svinjskem trgu je ostal v pretekli osmici neizpremenjen. Plačevalo se je Lit 8 za kg žive teže. Uvoz živine in prašičev v Italijo je v zadnjem času malenkosten.

Milano, 8. t. m. Cene teletom: Ia Lit 9—9.80 kg žive teže; meso Lit 12.65—13.75, Ila Lit 7.60—8.90 kg ž. t.; meso Lit 10.80 do 12.55, IIIa Lit 6.80 do 7.50 kg ž. t.; meso Lit —. Gorenje cene so se plačevale za odstavljena teleta. Prodanih 577 komadov. Neodstavljena teleta: prodanih 113 komadov. Cena Ia Lit 6 do 7.50. — Plemenska teleta: prodanih 60 komadov. Cena: Lit 7—8 za kg žive teže. — Voli Ia Lit 4.90—5.95, Ila Lit 4.20—4.70, IIIa Lit 3.20—3.65, krave Ia Lit 4—4.70, Ila Lit 3 do 4, IIIa Lit 2.20—3, bikli Ia Lit 4.40—5.30, Ila Lit 3.50—4, prašiči do 150 kg Lit 7.50 do 7.80, nad 150 kg Lit 7.50—7.85.

Usnje. Kruponi 85—100 Din, vratovi 45 do 50, averne 35—40 (po kvaliteti in obteženju), kravina 100—105, kipsi 145—150, telečji boks 20—28, lak 35—40.

Vino Situacija neizpremenjena. Cene so sledeče: štajerske vrste, lanska letina Din 9.50 do 10, Dolenjec 4.50 do 5.50, Hrvatska vina 11 do odstot. 4—5, Sremsko belo vino 4—4.50, Sremsko kmetško belo 10—11 odstot. 4.50 do 5, belo karlovaško 5—6, Karlovaški Rizling 6 do 8, Vršački Otelo 3.50—4.50; Dalmatince nekoliko nazaduje v ceni in stane 4—5.

Vinogradniške potrebšline. Žveplo Floristela notira Din 3.75, gumijev vezi za trte Din 140, bakrene trtne škropilnice sistem Vermorel Din 500.

Umetna gnojila. Rudninski superfosfat 16 odstot Din 120 kostni superfosfat 18-20 odstot. Din 190, kalijeva sol 40-42 odstot. Din 150.—

Lesni trg. Naš izvoz stavbenega lesa v inozemstvo je še vedno dokaj živahen, vendar je opaziti, da se povpraševanje v zadnjem času nekoliko polega.

Italija povprašuje zlasti veliko po tesnem lesu vseh dimenzij od 8-8 do 24-29 cm, istotako prevladuje še vedno zanimanje za blago III. vrste, ki se nikakor noče poleči, čemur se večje italijanske trdke še same ne morejo načuditi, ker imajo velike zaloge v blagu I. in II. vrste, ki se jim v skladiščih kopičijo in katere zamorejo prodati le, če imajo primeren odstotek blaga III. vrste na razpolago.

Za rezani bukov les se zanimajo samo večje trdke, ki se hočejo s tem materialom preskrbeti še v zgodnji sezoni po nižjih cenah.

Cene zadnjega tedna so bile približno naslednje: za 1 kub. m. free vagon Postojna v ital. lirah: Jelove deske 12 mm I. II. III. 230 do 250, jelove deske 12 mm I. II. 250—260, jelove deske 18—60 mm I. II. III. 200—215, jelove deske 18—60 mm I. II. 220—240, jelove deske 18—60 mm III. 170—180; morali I. II. III. 215—220, tesani les monte 120—130, sortirani tesani les 130—140, bukovih plohi neparjeni I. II. 260—280, bukovih plohi neparjeni I. II. III. 200—220, bukovih plohi parjeni I. 370—400.

Tekstilno tržišče. Cene na debelo. Šifon II Din 14 do 18, prima 20 do 25, batistšifon 25—30, angl. šifon 16 do 20, madapolam 15 do 18, kotenina 18 do 21, Molinos 14 do 21, cefir II 17 do 20, češki cefir I 25 do 35, enobarven 19—24, klot II 27 do 40, prima 45 do 60, Rouge 18 do 20, modri gradel 20 do 23, Koton Cosmanos 16 do 19, Dealin 19 do 21, Tutan-khamen 23 do 27, tiskovina Enderlin 19—21, hlačevina I 58 do 85, II. 32 do 48, žamet Derbykord 72, Specialkord 64.

Produkcija in cene romunskega petroleja. V splošnem je položaj na petrolejskem trgu neizpremenjen. Celotna produkcija 530 vagonov dnevno. Cene stalne. Izvoz vsled padca leva in zvišanih cen v inozemstvu živahnejši. Cene fob Constanza za kg v levih: lahki benzin 14, težki 9, rafiniran petrolej 4.50, bencol 4.50.

Amerikanski petrolej. »Financial News« poročajo, da vrednostni papirji nerafiniranega petroleja stalno padajo, vsled nadprodukcije, ki bo še naraščala prihodnjih štiri do pet mesecev.

g Zlata pariteta v posameznih državah je bila sledeča: 1 dinar v zlatu 17.18 pap. dinarjev, 1 zlata avstr. krona 14.400 papirnatih kron, 1 zlata čsl. krona 14.400 pap. nak, 1 zlata lira 4.45 pap. lir, 1 zlat lei 42 pap. lejev, 1 zlata ogrska krona 17.600 pap. kron, 1 poljski zloty 1.800.000 pap. mark, 1 zlata marka 1 biljon pap. mark (približno 20 Din).

g Obrestna mera na Poljskem. Iz Varšave poročajo: poljska vlada je izdala odredbo, ki prepoveduje pobirati več kot 24 odstotkov obresti letno za izposojevani denar.

g Povišanje železniških tarif v Romuniji. Romunska vlada je odredila povišanje prevoznih pristojbin na romunskih železnicah za 25 odstotkov.

g Novi petrolejski vreli. Iz Londona poročajo, da so bili odkriti na Novi gvineji ogromni petrolejski vreli, katere prištevajo med najizdatnejše na svetu.

g Tržaški promet v aprilu 1924. Po železnici je došlo aprila t. l. v tržaško pristanišče 1 milijon 350 met. stotov blaga, od tega iz Jugoslavije, ki stoji v tem oziru na 4. mestu (prva je Italija, kateri sledi Avstrija in Češkoslovaška) 138.667 met. stotov in 1138 glav živine. Meseca aprila letos pa je odšlo po železnici iz tržaškega pristanišča 1 milijon 422.812 met. stotov in sicer največ v Češkoslovaško, potem v Avstrijo, Italijo in Jugoslavijo (112.935 met. stotov). Celokupni železniški promet v tržaškem pristanišču je dosegel meseca aprila letos 2 milijona 423.167 met. stotov, v istem mesecu lani pa samo 1 milijon 446.796 met. stotov. V teku enega leta se je torej povečal promet za 67 odstotkov.

g Zvišanje železniških tarif v Bolgariji. S 1. avgustom t. l. se povišajo železniške tarife v Bolgariji in sicer za potnike za 10 odstotkov, za blago pa za 15 odstotkov.

g Padec leja. Bukarešta 9. t. m. Petrolejska novela v Rumuniji je bila razglašena in je stopila v veljavo navzlic številnim protestom zastopnikov drugih držav v Rumuniji. Amerika je baje v znak protesta že odpoklicala svojega zastopnika M. P. Jaya. V primeri z dolarjem in funtom je v zadnjih dneh lev znatno padel. V državi sami pa njegova plačilna zmoglost ni trpela. Padec rumunske devize se predvsem pripisuje novemu petrolejskemu zakonu, ki ogroža posebno tudi tuji, v Rumuniji investirani kapital, ki znaša več milijard levov. Ker namerava tujina ves svoj v Rumuniji investirani kapital zahtevati nazaj, se dvomi, da bi mogla Rumunija vse te ogromne svote nadomestiti.

Ogrsko zunanje posojilo. Ogrsko zunanje posojilo v znesku 250 milijonov zlatih kron, se po poročilih iz Genove koncem tega meseca sigurno podpiše. Od te svote odpade na posojilo Švice 30 milijonov frankov in na posojilo Anglije 4 milijoni funtov, katere izplača Anglija Ogrski takoj, ko bo posojilo v Švici podpisano. Del posojila da Ogrski na razpolago tudi Italija. Posojilo bo porabila Ogrska za svojo finančno sanacijo. Na švicarsko konfederacijo zelo ugodno vpliva dejstvo, da sta Italija in Anglija velik del posojila že podpisali.

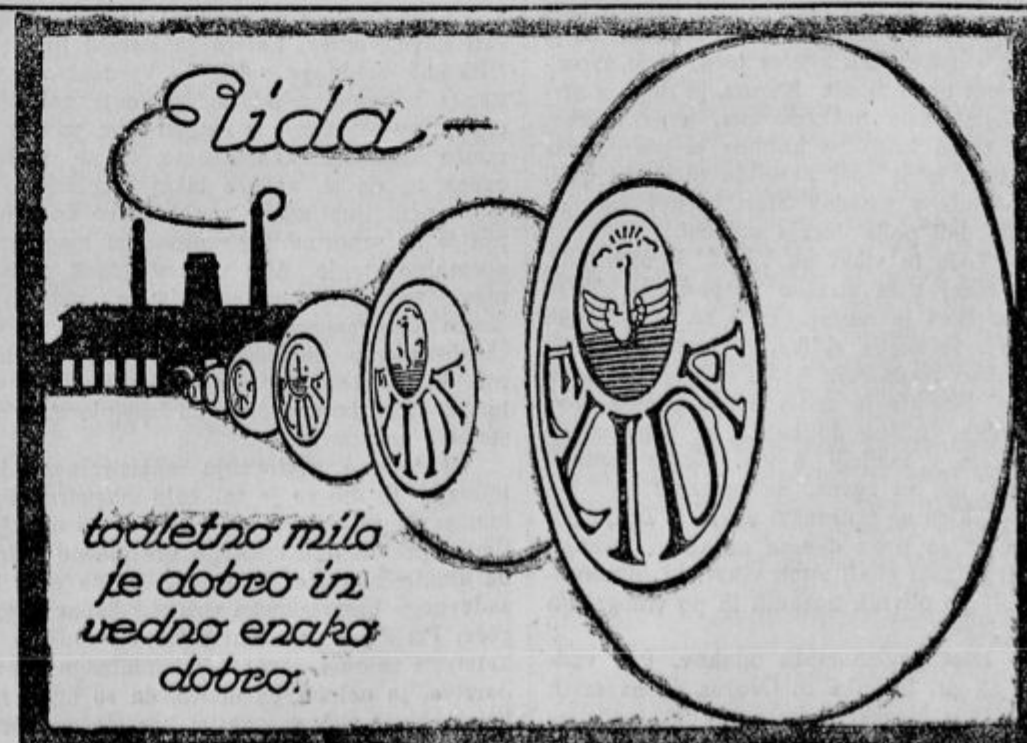
g Trdka Jugoslovanske d. d. Georg Schicht, Zagreb, tovarna v Osijeku, znana tovarna pralnega mila z znamko »Jelen«, zgradila je poleg tovarne za pralno milo, še eno najmodernejše urejeno tovarno za izdelovanje toaletnega mila in kozmetičnih sredstev. Ta trdka je v zvezi z Parfumerijsko dr. z. o. z. »Elida« Dunaj in Paris ter izdeluje sedaj v Osijeku svetovno znana toaletna mila »Elida« in razna kozmetična sredstva za negovanje las in polti. Istotako izdeluje trdka Schicht v Osijeku kremo za zobe »Kaldont«, katere je že 38 let znana kot najboljšje sredstvo za čiščenje zob. Toaletna mila »Elida« so odlične kakovosti, izvrstno parfimirana in se jih lahko vzporedi z najfinejšimi francoskimi izdelki. Vsled fabrikacije toaletnih proizvodov »Elida« v Jugoslaviji, gg. trgovcem ni več potrebno uvažati dragih inozemskih izdelkov ter si lahko prihranijo visoke prevozne in carinske stroške. Gg. trgovci, kateri držijo v zalogi toaletna mila »Elida«, si pridobijo stalne in zadovoljne odjemalce, kajti kdor enkrat preizkusi »Elida« milo, ta ne kupi več drugega toaletnega mila. Cenj. občinstvu pa priporočamo, da pri nakupu toaletnega mila strogo pazi na ime »Elida«, ter da zavrne vse manjvredne ponaredbe. — (3932).

Maročajte »Slovenca«!

Leto vlade Cankova.

Dobro informiran nevtralen poročevalec piše tole: Dobro leto je preteklo, kar je vzel vlado v roke Cankov. Njegovo ime naj bi pomenilo za Bolgarijo nov kurz, namesto kmetov naj bi skrbeli za red v deželi in mir na zunaj meščanski intelektualci. Cankov je profesor in njegovo vladanje imenujejo splošno »profesorsko gospodarstvo«. Ali je Cankov upravičil upanje, stavljeno vanj? Dogodki zadnjega leta, zlasti najnovejši politični umor poslanca Petkova, pravijo, da ne.

Balkanska tla — vulkanska tla, pravijo na zahodu Evrope. Tako tudi v Bolgariji. Tudi roke nove vlade so barvane s krvjo. Ka-

kor prej, samo v drugi obliki. Brezobzirno nasprotnika zatreti, to je bil v Bolgariji zmeraj najvišji princip vladne moči. Vse to pride iz istega vira: iz poznanja ali napačnega razumevanja bolgarske duše. Bolgarija je agrarna dežela, 90 odstotkov se peča s kmetijstvom. To se mora upoštevati, če hočemo državo urediti. Noben drug način vladanja, ki je proti agrarstvu ali pa preko njega, ne more biti trajen. Toliko časa ne, dokler se ti 90 odstotki ne umaknejo drugim. Stamboljski je to dobro vedel in je agrarni značaj varoval. A preveč izključno in je meščane naravnost izzival. Zato je padel.

Aleksander Cankov je ubral drugo smer: kar je agrarno — politično namreč, kar spada k prejšnjemu sistemu —, to bomo zadržali in spravili opozicijo s sveta. Sredstva so stranska stvar in posežejo v politiko tudi bajonet, bodalo in revolver. Vlada si seveda roke umiva. Vprašan glede umora Petkova je odgovoril Cankov, da so se pojavljali politični umori po vojni povsod: Rathenau, Roza Luksemburg, Matteotti, atentat na Seipia. Torej ni nič čudnega, če se v manj kulturni državi kaj takega zgodi. Sankcioniran umor!

Kaj pa pravijo nasprotniki Cankova? V Pragi živeči prejšnji minister in zvesti pristaja Stamboljskega, Obov, priobčuje v svojem glasilu »Agrarni prapor« statistiko smrti

nih žrtev v zadnjem letu: 18.000! Med njimi štirje ministri, Stamboljski, Daskalov, Duparinov, Genadiev, 13 poslancev, Petkov bi bil štirinajsti, 8 županov, veliko advokatov, občinskih predstojnikov, učiteljev, dijakov, delavcev, 12 univerzitetnih profesorjev. Od starih agrarnih voditeljev jih živi le še malo, a še ti imajo »glavo v žepu«. Doma se torej ta vlada ne more ponašati z uspehi. Na zunan pa tudi ne. Kako je z Jugoslavijo je znano; poskus, skleniti s Turčijo zvezo, se je ponesrečil, poslanec Radev je prišel s praznimi rokami nazaj. Itd. Objektivni opazovalec te enoletne vlade torej ne more pohvaliti. Narod svojega prepričanja ne bo zatajil, in če sedi v sobranju samo 29 agrarnih poslancev, to ni prava slika narodovega mišljenja.

Pravo **Schichtovo** -milo z znamko „Jelen“ je najboljše in v uporabi najcenejše milo na svetu. Pri nakupu pazite na ime „Schicht“ in na znamko „Jelen“!

IZJAVA.*

Podpisani sem bil stalen gost v gostilni A. Kališek, Fužine 1 (D. M. Polje). Iz tehtnih razlogov sem prenehal zahajati v to gostilno. Gostilničar A. Kališek mi je pa to tako zameril, da je začel praviti svojim gostom, da sem član Orjune. Ta laž se je raznesla po celi občini. Zato tem potom izrečno izjavljam, da nisem bil nikdar in nisem član Orjune ter se tudi ne strinjam z njenim delovanjem.

Fužine pri Ljubljani, 11. julija 1924.

Andrej Peterca, lesar,
Fužine št. 19.

* Za vsebino tega dopisa odgovarja uredništvo le toliko, kolikor določa zakon.

Pridobivajte novih naročnikov!

Normalna barometerska višina 736 mm.

Meteorološko poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. viš.

Normalna barometerska višina 736 mm.

Čas opazovanja	Barometer v mm	Termometer v C	Umerjena diferenca v C	Nebo, vetrovi	Padačina v mm
10./7. 21 h	737.0	22.5	2.6	jasno vzh.	—
11./7. 7 h	738.4	18.5	1.8	jasno s. vzh.	—
11./7. 14 h	738.3	24.8	3.0	d. obl. s. vzh.	—

ZNIŽANE CENE! KJE?

V poslovalnicah I. delavskega konsumnega društva.

Člani kupijo najceneje v lastni zadrugi. Če rabiš oblačilno blago, obrni se na svojo zadrugo. — Enkrat na leto se lahko zastonj oblečeš, če kupuješ vse v zadrugi, ker dobiš po pravilih 3% popust. — Ljubljanski člani in zunanji člani kadar pridejo v Ljubljano, naj ne pozabijo, da dobe v zadrugi gostilni Kongresni trg št. 2. ne samo hrano in pijačo ampak tudi svoje sornišljenike.

DIJAK-VIŠJESOLEC

priljubljen za ponavljalne izpite iz matematike in gršč. za vse razrede srednjih šol. Ponudbe pod »Instruktor« na upravo »Slovenca«.

ABSOLVENTKA

trgovske šole IŠČE mesta KONTORISTINJE. Ponudbe pod »Trgovina« upravi.

VAJENEC

se sprejme za slašičarsko in medicinsko obrt z lastno oskrbo. Naslov pri upravi »Slovenca« pod številko 3947.

UČENKA

poštenih staršev sprejemem ob lastni odgovornosti v manufakturno trgovino v Ljubljani. Ponudbe pod »VESTNOST št. 3901« na upravništvo.

Sprejem

KLEPARJA

ki dela popolnoma samostojno. Prostor je za trajno delo zagotovljen. Vstop bi bil takoj. —

FRANC TAŠKER,

sploš. kleparstvo, Celje.

POTNIK

potujoč večinoma po deželi, prevzame dobro ideje predmete v provizijo. Ponudbe pod »POTNIK« na podruž. »Slovenca« Maribor

HLAPCA

kateri je že služil v trgovini sprejmejo v trajno službo šoferič, Petan in Erker, Resljeva cesta št. 20.

Kateri trgovec želi TAKOJ

UČENKA

naj se obrne na F. PETAN, Ljubljana, Grajska planota št. 1. 3943

K mali družini na deželi se sprejme za takojšnji nastop ali s 15. julijem priletna pametna

KUHARICA

katera bi znala poleg domačih hišnih del tudi urejati vrt. Plača po sposobnosti in dogovoru. Naslov pove uprava Slovenca pod številko 3948.

SPREJME SE

slašičarski in medicinski pomočnik, samostojen delavec. Ponudbe pod »Samostojen« na upravo lista.

Služkinjo

ki je večja nekoliko letne, sprejme proti dobri plači ugledna trgovska hiša na deželi. Ponudbe pod »Pošte« na 420. na upravo Slovenca. Sprejemmo takoj samostoj.

KONTORISTINJO.

Pismene ponudbe na Jugodmetallija, Ljubljana, Kolodvorska ulica 18. 3872

Mali lokal

ob glavni cesti s 1. avgustom oddam. Naslov pove uprava lista pod št. 3938.

Zopet sem dobil pristen dolenski cviček (črtno) kakor tudi sveže pivo — domača kuhinja. — Se priporočam BUCAR, Poljanska cesta 19.

Sprejemem takoj

izurjeno KUHARICO

in spretno NATAKARICO

Predstaviti se je osebno. — Gostilna AMBROZIČ, Gor. Logatec. 3912

DEKLICA

v 15. letu IŠČE mesta kot UČENKA v trgovini v mestu ali na deželi. Naslov pri upravi lista pod številko 3924.

NAPRODAJ JE

GLASOVIR

Naslov pri upravi »Slovenca« pod številko 3927.

Sukanec

pristni češki, laneni, trdke Langer št. 40, 80, 100 in 110 se pod tvornimi cenami prodaja v prodajalni Osrednje čipkarske zadruge, Pod Trančo 1.

VEČ DOBRIH

ZIDARJEV

za takojšnji nastop sprejme

STAVBNO PODJETJE

A. ČERNE

Linhartova ulica št. 9.

REGISTRIRNA

BLAGAJNA

»NATIONAL«, skoraj nova, do 99.99, se za zelo ugodno ceno proda. Marko Rozenberg, Ljutomer. 3920

Prvovrstne

premore

po najugodnejših cenah in plačilnih pogojih dobavlja Dom. Čebin trgovina s premogom Ljubljana, Wolfova 1/II.

IŠCEM proti dobri nagradi

STANOVANJE

z dvema ali eno sobo in kuhinjo v Ljubljani ali Sp. Šiški. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. 3902.

Cenji občinstvu vpljudno naznanjam, da sem otvoril

ČEVLJARSKO

DELAVNICO

v Ljubljani, Poljanska cesta št. 12 (nasproti gimnazije) in se tem potom priporočam za vsa v to stroko spadajoča dela. Izvršujem tudi gorske in lovske čevlje. —

MAKSIM JEZEK

čevljarški mojster.

Prodaj takoj 6—8 lepih

OLEANDROV

ter veliko PALMO draceno

— Poizve se Trnovska ul. št. 7, prtljaje, levo. 3953

Posojilo!

IŠCEM 5000—7000 Din posojila proti vrnitvi 50 odst. Ponudbe pod »Trgovca« in obrtniki« na upravo lista.

Potrji globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretresujočo vest, da je naša iskrenoljubljena, nepozabna soproga, oziroma mati, stara mati, sestra, teta itd., gospa

Marija Knez roj. Uršič
soproga trgovca

danes 11. julija 1924 ob pol devetih po dolgotrajni, mukepolni bolezni, previdena s tolažili sv. vere, v 57. letu starosti bogu vdano preminula. Pogreb nepozabne pokojnice se vrši v nedeljo 13. julija 1924 ob osmih dopoldne na farno pokopališče.

Št. Rupert, 11. julija 1924.

Žalujejo: rodbine: Knez, Uršič, Kovačič, Prijatelj, Jermanšič.

Potrji globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naš prisrčno ljubljani soprog, brat, stric in svak, gospod

med. univ. dr. Valentin Fister
asistent očne klinike v Zagrebu

včeraj ob tričetrt na 13. uro po dolgi in mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika se bo vršil v soboto dne 12. julija 1924 ob 2. uri iz deželne bolnice do Gosposvetske ceste, odkoder se truplo prepelje v Kranj, kjer ga bodo ob 7 zvečer položili k večnemu počitku na tamkajšnjem pokopališču.

V Ljubljani, dne 11. julija 1924.

Žalujejo: Katica Milena Fister roj. Matanič, soproga. — Berta Fister, Anica poroč. Pavlin, sestre. — Vsi ostali sorodniki.

Hagarin sin.

Roman. Paul Keller. — F. O.
(Dolge.) 6

»Tako! Vidite, to je svetla točka! Kmet je najboljši, kar morete biti. To je čisto nekaj drugega kakor kočijaž ali cigan z malcem, je še več kakor pek. Veseli me, dragi prijatelj, veseli me, da ste kmet. Hartman, dobra misel mi je prišla. Vaš Bertold bo šel zdaj k osemindesetletim. Glejte, v tem mladeniču bi imeli takoj dobrega namestnika na posestvu.«

Hartmanu se je potemnil obraz.

»Kaj? — Kako? — Namestnika? — Jaz? — Ne, ne, ni mogoče! Glejte, gospod doktor, pa ne zamerite: ta — tale se je popolnoma odvalil dela — potem štiri leta — zlasti pa, pozimi ne potrebujem nikogar.

»Gospod doktor ima čisto prav!« pripomni urno Kristina Hartman. »Če Bertold odide, potrebujemo nekoga; Gottlieb je že star —«.

»To si vsak lahko misli, da sem star in da nekoga potrebujemo,« pravi Gottlieb Peuker. Sam ne morem več.« Težko vzdihne.

»Toda ne gre,« se brani Hartmann.

»In tudi moja žena —«

»Gospod doktor, ne trudite se zame,« ga prekine hornist. »Gospod gostilničar me ne potrebuje; in če me ne vzame rad, je bolje —«

»Toda spoštovani gospod doktor, saj uvidevate —«

»Pljunem na vaše spoštovanje, Hartmann! Več bi vam prisodil. Moja žena — seveda, kdor se žene boji. — Toda, dragi

mladenič, ne pobešajte glave! Vas že spravim pod streho. Vas najprej! Polno je poštenih in uslužnih ljudi v vasi. Da, Hartmann, vedno kašljate. Zaradi mene dobite lahko oslovski kašelj. Šlo bo tudi brez Vas. Jutri se pogovorimo o Vaši zadevi, mladi prijatelj. Kako se pišete?«

»Winter, pravzaprav se pišem Hellmich — Robert Hellmich.«

»Hell — Hellmich?«

Hartmann, gostilničar, hitro pristopi in gleda godcu v obraz. Barve ga spreletavajo, začne se tresti in se korakoma odmika. Vidi se, da se je grozno prestrašil.

»Hellmich,« je ponovil jeclajoče.

Vsi ga začudeno pogledajo. Zdaj stopi k njemu Gottlieb, stari hlapec. Skušaja se smejati.

»Zakaj se ne bi pisal Hellmich? Hellmichov je na stotine. Toda nekaj sem ti pozabil povedati, Hartmann, prav zdaj sem se domislil. Našega belca najbrž zopet bode. Dobro bi bilo pogledati konjale!«

Hartmann se je zadržal s silo.

»Relec — ah! Seveda, zakaj se ne bi pisali Hellmich! Ves sem zmošan, ker — ker mi je gospod doktor takdo zameril. Gottlieb, pojdiva k belcu! Pojdiva! Seveda — seveda, Hellmichov je mnogo.«

Odide s hlapcem.

»Kaj naj to pomeni?« pravi dr. Friedlieb začudeno. Vsi zmajejo z rameni. Samo Kristinin sicer blede obraz je polila rdečica.

3. poglavje.

Otožna noč. Z lahnim žvižgom je pihala jesenska sapa po temni mrtvi cesti. Samo sem ter tja, posamič, se je posvetilo

kako okno kot žareče oko. Po črnem potoku se je zibalo mrzlo valovje. Gosti oblaki so pokrivali nebo. Kjer je stala luna za oblaki, se je svetlikalo. Skrivnostno-grozno so se videli njeni obrisi na črnem nebesu, kot da bi iz širnih daljav prihajal sodnik v svitu in grozi.

Prazna, tiha je vsa vas. Samo potok glasno šumi in nekaj psov laja divje in jezno, kot bi se kje plazil tat ali se bližala nevarnost vasi in hišam.

Vrata se odpro in kmalu nato zapro. Prišla sta dva moža — Gottlieb in Hartmann.

Nekaj trenutkov stojita tiho, brez besede, dihata pa težko, kot bi lovila sapo. Zdaj iščejo oči starega hlapca oči gospodarjeve. V temi se zadirajo žareči pogledi drug v drugega.

»Ali si ga spoznal?«

»Gottlieb!«

»Ne vpij! Pojdi v hlev!«

Gresta ob hiši in stopita skozi nizka vrata v hlev. Konji stoje zaspalo ob jasilih. Soparna gorkota polni ves prostor. Gottlieb prižge svetiljko, ki visi na steni. Boječe se obrne h gostilničarju.

»Ali veš, da je on?« vpraša.

S hropečim glasom odvrne gostilničar:

»Vendar ga ne poznam! — Ne vem! — Lahko se motiš.«

»On je, sin Marte Hellmichove! On je, z dušo in telesom.«

»Gottlieb, kaj bo iz tega? Kaj neki hoče? Kaj naj storim?«

Gostilničar si pokrije oči z roko.

Zasmehljivo in trdo odgovori stari hlapec:

»Kaj naj storiš? Ti? — Kaj spodi gal Spodi ga, Hartmann! Z njegovo materjo si tudi tako naredil.«

»Ali mi hočeš očitati, očitati zdaj, ko mi je itak hudo pri srcu?«

»Očitati? Ne! Saj si nekoč prav zvito ravnal. Četudi je bila Marta tebi najljubša, krasno in dobro dekle, lepa in nedolžna in neizkušena pri osemnajstih letih, kot nalašč, da jo kdo zapelje — pa bila je uboga dekla in dekle ne more vzeti bogat gostilničarjev sin. Samo dobro ime ji je lahko vzel, potem pa — spodil.«

»Gottlieb, ne zneumi me! Spremeniti ne moreš nič. Saj mi je bilo dovolj hudo.«

»Res, hudo? Že verjamem; to je vse, kar je mogoče. Hudo! Lepa Marta ti je bila seveda ljubša kakor grda, suha Müllerjeva Ana. Hudo! Toda Müllerjeva Ana je imela denarce. Rekla je: Dokler ne gre Marta iz hiše, ne pridem kot gospodinja v pivnico. Tako si odpovedal Marti službo. In kaj naj stori dekle, če se ji odpove služba? Iti mora, iti, četudi je taka. In šla je, ne da bi ti storila sramoto, ne da bi zahtevala od tebe denar — šla je.«

Gostilničar je poslušal te očitke z bolečim srcem.

»In jaz! — In jaz!«

Stari hlapec se je usedel počasi na klopec v hlevu. Govoril je kot sam s seboj.

»Jaz — jaz sem bil prav dober z njo — pazil bi bil na njo kot na punčico svojega očesa — hranil bi jo bil s svojimi rokami, kakor bi bil mogel — noč in dan bi bil delal, roke obrabil zanjo —«

Bridko je zajokal. Čez nekaj časa je mogel zopet govoriti.

(Dolge sledi.)

Prodajam več oken in vrat v do-
brem stanju. Ogledajo se
lahko pri tvrdki: Ivan N.
Adamič, Sv. Petra cesta 31.
POZOR! **POZOR!**
Plačujem po visokih cenah
stare obleke,
ČEVLJE, POHIŠTVO
itd. Dopisnica zadostuje. —
Pridem tudi na dom. Martin
Drame, Sv. Jakoba nabrež-
je 29, Ljubljana. 3929

TRBOVELJSKI
PREMOG in DRVA
dobavlja Družba „ILIRIJA“,
Kralja Petra trg 8. — Plačilo
tudi na obroke. Tel. št. 220.
Ia TRAPISTOVSKI
SIR
z DNEVNO DOBAVO nudi
BOR. SBIL — Kočevje.

KUPIM TRGOVINO
Z MEŠANIM BLAGOM
na deželi, takoj ali s 1. av-
gustom. Ponudbe na upravo
lista pod „I. P.“ št. 3922.

Misl. podgane.
stenice in šurki
morajo poginiti, ako uporabi-
mo naša preizkušena sred-
stva; proti mi in in podga-
nam Din 7-50, za šurke D 10
za stenice Din 10, za molje 6
Din, proti mrčesu 2 in 7-50 Din
mast proti ušem 5 Din, mast
proti ušem v obleki 7-50 Din,
proti mravljam 7-50 Din, Ro-
tor za čiščenje madežev 7 Din
Pošljia po povzetju.
»Artemes«
laboratorij, M. Jünker,
Zagreb 39,
Petrinjska ulica 3/III.

ŽLICE, VILICE,
kuhinjske in žepne nože,
jedilno orodje, pipce, škarje,
žepna ogledala, ustnike za
cigarete, pipe-mornarice —
merila (pošeti). »Ilirija« in
»Jadran« čistilo. — Leščilo,
mast in apretura za usnje,
olje za šivalne stroje, črnilo
in gumi-arabikum — na de-
belo pri tvrdki OSVALD
DOBEIC, Ljubljana, Sv. Ja-
Jakoba trg št. 9. 3154

Priporočamo tvrdko
Josip Petelinc
Ljubljana, blizu Prešerno-
vega spomenika za vodo.
Najcenejši nakup
nogavic, žepnih robcev,
brisalk, kloba, belega in
rujavega platna, šifona,
kravat, raznih gumbov, žlic,
vilic, sprehajalnih palic, na-
hrbtenikov, potrebščin za
šivilje, krojače, Solingen
in za obrezovanje trt.
NA VELIKO IN MALO.

KLAVIRJE
in **HARMONIJE** na obroke:
Bösendorfer, Förster, Stein-
way etc. Vse instrumente
za bleh- in štrah-godbo,
strune in žice vseh vrst na
debelo in drobno. ALFONZ
BREZNIK, Ljubljana, Mestni
trg 3 (pri magistratu). Naj-
spodob. tvrdka Jugoslavije.

Zahvala.
Vsem ljubim sorodnikom, prijateljem in
znancem, ki so nas tolažili v britkih urah težke
izgube našega nepozabnega soproga, skrbnega
očeta, dragega brata, strica in svaka, gospoda
Karl Bürger
kakor tudi za mnogobrojne krasne vence in
šopke, enako za številno in čašče spremitvo
na zadnji poti blagopokojnika, izrekamo naj-
iskrenejšo zahvalo.
Bog povrni vsem stoterkrat!
Sv. maše zadušnice se bodo brale v torek,
dne 15. t. m. ob pol 8 zjutraj v frančiškanski
cerkvi.
Ljubljana, 11. julija 1924.
Žalujoča rodbina.

Zobozdravnik
Dr. med. univ. Otmar Dernjač
se je preselil iz Gregorčičeve
ulice 14 v
Stolno ulico 1/II.
Maribor

Papir v rolah
z natisnjeno firmo
in reklamo
se dobiva pri
Pantić in drug
Beograd

Prvovrsten
laneni firnež in laneno olje
Izdela
tovarna ZABRET & Komp., Britof pri Kranju.
Najstarejša tovarna te vrste v Jugoslaviji.
Telefon Interurban: KRANJ 29.
Na zahtevo se pošljejo vzorec.

„SLOVENEK“
je za vsakega trgovca in
obrtnika najbolj primeren
list za uspešno reklamo.
Dobro je vsikdar
naložen denar, ki
ga inserent izda
bolj razširjenem dnevniku. Vsak oglas, pa bodisi v
veliki ali
pa tudi v
priprosti
v tem med na-
šim ljudstvom
po deželi naj-
bolj razširjenem dnevniku. Vsak oglas, pa bodisi v
majhni obliki (najmanjši
prostor za enkrat samo 5D)
zagotovi oglaševalcu gotov
uspeh. Vsakomur torej, ki ima kaj naprodaj ali dobaviti,
ali pa misli kaj kupiti, je
„Slovenec“ za insercijo
ob vsaki priliki najbolj
za oglase
najbolj
priporočljiv!

Strojno mizarstvo in pogrebno podjetje
MATEVŽ GOGALA na Bledu.

Naznanjam, da je ravnokar došlo večje število **KOVINASTIH KRST**. Založa
vsakovrstnih rakev od priprostih do najfinjših, kakor vseh zraven spadajočih pred-
metov. — V slučaju potrebe se priporočam. — Z odličnim spoštovanjem M. Gogala.

Lep senčnat vrt!
Alojzij Naznanilo! **Loger**
Vsem domačinom in posetnikom Hrastnika naznanjam, da otvorim
dne 13. t. m. na novo dograjeno in opremljeno
restavracijo
z veliko moderno dvorano s kino-glediščem. Dvorana je pripravna za
gledališke predstave, pevske in druge veselice in zborovanja ter je na
razpolago vsem izobraževalnim in sličnim društvom, kakor sploh vsem
prijateljem poštenega razvedrila.
Za obiljen poset se najviljudneje priporoča
Alojzij Loger.
Zmerne cene!

Pozor! Pohištvo Pozor!
PO ZNIZANI CENI se prodaja: moderne spalnice, jedil-
nice, kuhinje, pisalne mize ameriškega sistema in
drugo pohištvo. Sprejemajo se naročila. — **ANDREJ**
KREGAR, strojno mizarstvo, Vižmarje — št. Vid nad
Ljubljano. — Založa nasproti postaje Vižmarje. 2850

Royal Mail Line
Kr. angleška
poštno-
parobrodna
linija.
General. zastopstvo
za kraljevino SHS;
Zagreb
Trg I. Štev. 17.

Redni potniški promet
Hamburg—Cherbourg—Southampton v
Novi Jork in Kanado
Cherbourg—Liverpool—Southampton v
Južno Ameriko
Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos Aires,
San Paolo.
Odprava potnikov 1, 2, 3. razreda. — Kabine 3. raz. v 2 in 4 posteljami
Udobnost — Sigurnost — Brzina
Podzastopstva:
Beograd, Karagijeva ulica 91. — Ljubljana, Kolo-
dvorska 26. — Vel. Bečkerek, Kralja Aleksandra 4.
Brzjavni naslov za vsa gornja podzastopstva „ROYMAILPAC“.
Za Bosno, Hercegovino, Dalmacijo in Crno goro:
Srpska Prometna banka v Sarajevu in Gruziji.
Naslov za brzjavke: Prometna banka.
Dopisovanje v vseh jezikih.

AUTOMOBILISTI POZOR!
BENCIN v sodih in cisternah kakor tudi
prvovrstna ameriška
AUTO-OLJA v sodih in kantah se zo-
pet redno dobi najceneje
pri **A. LAMPRET — LJUBLJANA**
KREKOV TRG ŠT. 10.
Telefon 247. Telefon 247.

Hranilnica kmečkih občin
v hiši Zadrugne zveze v Ljubljani Dunajska cesta št. 32
Edini pupilarno varen zavod kmečkih občin, kjer nalagajo tudi sodišča in občine denar nedoletnih,
skrbilencev, preklicancev, ustanov, ubožnih in drugih javnih zakladov, varščin, zapuščin itd.
Hranilne vloge se obrestujejo najugodnejše, vezane vloge po dogovoru. — Za varnost vlog
jamči 21 večjih kmečkih občin — ustanoviteljic z vsem premoženjem in vso davčno močjo.
Vložne knjižice vseh drugih denarnih zavodov sprejema hranilnica kot gotov denar in se
obrestovanje ne prekine. — Vse davke vlog plača zavod sam. — Spekulacija z vlogami iz-
ključena, ker je hranilnično poslovanje v smislu pravil pod nadzorstvom vladnega komisarja.

Zadružna Gospodarska banka d. d.
Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 10
(v lastni palači vis a vis hotela „Union“). Telefon št. 57 in 470.
Račun poštno-čkovnega urada za Slovenijo št. 11.945, v Zagrebu št. 39.080.
Podružnice: CELJE, DJAKOVO, MARIBOR, NOVI SAD, SARAJEVO, SOMBOR, SPLIT, SIBENIK.
Ekspozitura: BLED.
Kapital in rezerve skupno nad Din 15.000.000.—.
Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne
papirje, daje v najem jeklene shrambe za vrednote, kupuje
in prodaja kar najbolje tuje valute in devize, sprejema vloge
na tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse
bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.
Pooblaščen prodajalec srečk Drž. razr. loterije.